

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3138538	hanrath, melanie	SOC-BEL	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
3138538 - Beleidskader Armoede en Schulden vaststellen			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

- Het Beleidskader Armoede en Schulden 2021-2024 “Het taboe doorbreken” vaststellen
- Kennis nemen van de inspraakreacties en de Nota van beantwoording inspraakreacties
- De Rechtbank informeren dat we gebruik maken van het Adviesrecht bewind, middels bijgevoegde conceptbrief

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad van Hengelo heeft het Beleidskader Armoede en schulden 2021-2024 vastgesteld, met als ondertitel “Het taboe doorbreken”.

Er rust een taboe op armoede en schulden. Het is niet makkelijk om met een laag inkomen rond te komen. Ook echtscheiding, ontslag of ziekte: het kan het begin zijn van betalingsachterstanden. Mensen met schulden zoeken vaak geen hulp of doen dit pas (te) laat. Vaak uit schaamte of trots. Met ons armoedebeleid en schuldhelpverlening willen we dit taboe doorbreken door onze inwoners hier zoveel mogelijk in te ondersteunen.

Het beleid van de afgelopen jaren is geëvalueerd en er zijn klantonderzoeken uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat de huidige aanpak van bijvoorbeeld het Kindpakket effectief is en dat de voorzieningen en regelingen grotendeels aansluiten bij de vragen van de doelgroep. We handhaven daarom deze goede basis. Daarnaast zetten we extra in op bijvoorbeeld preventie en vroegsignalering, kinderen en jongeren en vereenvoudiging van het aanvraagproces.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,**DATUM**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3138538	hanrath, melanie	SOC-BEL	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
3138538 - Beleidskader Armoede en Schulden vaststellen			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De gemeente Hengelo kent al vele jaren een adequaat voorzieningenniveau binnen het armoedebelaid. Ook investeren we al jaren in goede schuldhelpverlening. Sinds de invoering van de Wet op de gemeentelijke schuldhelpverlening in 2012 wordt er op dit onderdeel een apart beleidsplan vastgesteld. Met een cyclus van vier jaar stelt de raad nieuw beleid vast op beide beleidsterreinen. De termijnen van de lopende beleidsplannen van armoede en schuldhelpverlening lopen dit jaar af. Het is dan ook nu het moment, mede naar aanleiding van lokale en landelijke ontwikkelingen, om dit beleid te heroverwegen en waar nodig te actualiseren en uit te breiden.

Er is een duidelijke samenhang tussen de beide beleidsterreinen. Dit zien we in zowel de doelgroep als in de uitvoering. Ook beleidsmatig kennen de terreinen diverse raakvlakken, bijvoorbeeld op het gebied van preventie, (vroeg)signalering, voorliggende voorzieningen en financieel (leren) rondkomen. Daarom is besloten om een gezamenlijk beleidskader op te stellen voor zowel armoede als schuldhelpverlening.

Het college heeft het armoedebelaid en het beleid schuldhelpverlening geëvalueerd. Onderzoeksbureau KWIZ heeft hiertoe een Behoefteteiling minima uitgevoerd en een Klanttevredenheidsonderzoek schuldhelpverlening. Uit deze evaluaties en rapporten kwam naar voren dat we een goede basis hebben met ons armoede- en schuldenbelaid. Mensen zijn over het algemeen tevreden. Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan en verbeterpunten genoemd. Vervolgens heeft de gemeenteraad, mede aan de hand van deze evaluaties en onderzoeken, tijdens een politieke markt op 8 september jl. gediscussieerd over armoede en schulden.

Het college heeft aan de hand van de uitkomsten van deze evaluaties en de input vanuit de raad een concept Beleidskader Armoede en Schulden "Het taboe doorbreken" vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Hierop zijn drie inspraakreacties ontvangen, welke zijn verwerkt in de nota van beantwoording inspraakreacties. Aan de hand van de inspraakreacties zijn aanpassingen gedaan in het concept beleidskader Armoede en Schulden.

Corona

Beleid ontwikkelen in het sociaal domein is dynamisch. Het is meer dan het opstellen van een beleidsdocument dat langs gebaande paden kan worden uitgevoerd. Een voorbeeld van een actuele ontwikkeling waarvan wij de gevolgen voor de komende vier jaar nu nog onvoldoende kunnen overzien is de coronacrisis. De verwachting is dat er meer inwoners door de economische gevolgen van de crisis hun inkomen zien dalen of zelfs verliezen en daardoor op termijn in financiële problemen komen. Dit kan betekenen dat er meer mensen een beroep moeten doen op onze regelingen en dienstverlening. Het is daarbij ook niet ondenkbaar dat er zich inwoners gaan melden, die dat nog niet eerder hebben gedaan. Dit kan betekenen dat onze doelgroep en de vraag daardoor zodanig veranderen dat we de kaders die nu voorliggen, de komende vier jaar tussentijds moeten bijstellen.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

We handhaven de sterke basis die we de afgelopen jaren hebben opgebouwd. Deze basis versterken we met meer maatwerk. We geloven dat iedere hulpvraag uniek is en raakt aan alle leefgebieden van mensen. Met wat we opgehaald hebben in de politieke markt van 8 september jl. hebben we de focuspunten voor de komende periode geformuleerd.

De focuspunten voor de periode van 2021-2024 zijn:

Preventie en vroegsignalering

We ontwikkelen een actieve aanpak 'Vroegsignalering', om mensen met het risico op problematische schulden zo vroeg te kunnen benaderen. We zijn hiervoor al gestart met de pilot Vroeg Eropaf. Van hieruit breiden we uit, waarbij we ook onze gemeentelijke dienstverlening verkennen op mogelijkheden.

Jeugd

We bieden duurzame ondersteuning aan de kinderen in gezinnen waar armoede en/of schulden een rol spelen, om te voorkomen dat dit hen belemmert in hun ontwikkeling. Voor hen hebben we onder andere voorzieningen binnen het Kindpakket en huiswerkbegeleiding.

Jongeren met problematische schulden helpen we weer op weg om uit de schulden te komen. We onderzoeken de mogelijkheden om specifiek voor deze doelgroep schuldhulpverlening in te zetten en te coachen op zelfredzaamheid.

Volwassenen

We willen meer aandacht voor deze doelgroep en het gebruik van het Sport- en cultuurfonds. Dit gaan we doen door meer maatwerk toe te passen en meer aan te sluiten bij de behoeften. Door waar mogelijk de beschikbare budgetten te herschikken en regelingen die minder aansluiten bij de behoefte aan te passen of (deels) op te heffen, willen we de bijdrage voor sport en cultuur voor volwassenen verhogen.

Activerend beleid, gericht op werk

Met trajecten richting zorg, opleiding, maatschappelijke participatie en of werk blijven we participatie van mensen ondersteunen, waarbij we ook aandacht hebben voor mogelijke schuldensituaties.

Integrale, laagdrempelige dienstverlening (ook voor ZZP-ers)

We willen onze dienstverlening en de toegang waar mogelijk versimpelen, beter bereikbaar maken en verbinden waar dat kan.

We werken met het Zorgloket als toegang. We onderzoeken de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de minimaregelingen. Telefonische aanmelding voor BudgetAlert is mogelijk. We willen de verschillende initiatieven verbinden, in die zin dat als iemand zich meldt voor het een dat de andere regelingen ook worden voorgelicht.

Laaggeletterdheid

Binnen Hengelo is er veel inzet om laaggeletterdheid aan te pakken. We breiden de dienstverlening van BudgetAlert én van Wijkkracht uit met het signaleren van laaggeletterdheid. Dan volgt doorverwijzing naar het Taalpunt in de bibliotheek, waar men verder kijkt naar welke voorziening het best past bij de behoefte die iemand heeft. Dit kan een voorziening zijn binnen een van de wijkcentra, het ROC van Twente of de bibliotheek.

Aanpak kwaliteit en kosten beschermingsbewind

Met passende maatregelen en in afstemming met de rechtbank en andere gemeenten werken we toe naar meer grip op kwaliteit van beschermingsbewind en daarmee mogelijk een verlaging van de kosten voor bijzondere bijstand. We passen ons beleid op het gebied van de bijzondere bijstand aan voor de kosten van het schuldenbewind. Het doel is dat de bewindvoerder het plan van aanpak mee moet gaan sturen bij de aanvraag bijzondere bijstand. Dit geeft ons de gelegenheid om het traject van de cliënt te ondersteunen waar nodig. We willen er ook op sturen dat er schuldhulpverlening wordt aangevraagd. We voeren een pilot Bewind in eigen beheer uit. We bereiden ons voor op het Adviesrecht voor bewind dat per 1 januari 2021 een wettelijke basis kent. Hierover berichten we de Rechtbank dat we gebruik wensen te maken van het Adviesrecht.

Eenzaamheid

Ons gemeentelijk sociaal beleid is gericht op meedoen en participeren. Het voorkomen van eenzaamheid draagt bij aan een betere zelfredzaamheid en gezondheid en welbevinden. Er is een relatie tussen armoede en eenzaamheid. Daarom blijven we onverminderd inzetten op het bespreekbaar maken (doorbreken van het taboe) en zo mogelijk verminderen van eenzaamheid.

We handhaven het bestaande budgettaire kader voor armoede- en minimeleiders inclusief een jaarlijkse indexatie op het niveau van de begroting 2020.

Aanpassingen in ons voorzieningenpakket realiseren we in eerste instantie door herschikking van deze bestaande middelen.

BESPREK- EN BESLISPUNTEN

- Het Beleidskader Armoede en Schulden 2021-2024 "Het taboe doorbreken" vaststellen
- Kennis nemen van de inspraakreacties en de Nota van beantwoording inspraakreacties
- De Rechtbank informeren dat we gebruik maken van het Adviesrecht bewind, middels bijgevoegde conceptbrief

FINANCIËLE ASPECTEN

In het onderliggende conceptplan staan diverse voorstellen die uitgevoerd worden binnen de huidige budgetten. Ons uitgangspunt is dat we de middelen die beschikbaar zijn voor armoede- en minimabeleid en schuldhulpverlening handhaven, inclusief een jaarlijkse indexatie op het niveau van de begroting 2020. Aanpassingen in ons voorzieningenpakket realiseren we eerst door herschikking van deze bestaande middelen.

Mocht het zo zijn dat de toegezegde aanpassingen binnen dit Beleidskader alsnog niet binnen budget kunnen worden uitgevoerd, dan leggen we voorstellen aan u voor via de Kadernota.

BIJLAGE(N)

1. Beleidskader Armoede en schulden "het taboe doorbreken"
2. Nota van beantwoording inspraakreacties
3. Drie inspraakreacties
4. Brief aan de Rechtbank

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Beleidskader Armoede en Schulden 2021-2024

Het taboe doorbreken

oktober 2020

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Voorwoord

Voor u ligt het Beleidskader Armoede en schulden 2021-2024. We hebben als college van B en W gekozen voor de ondertitel "Het taboe doorbreken". En dat doen we niet voor niets, want er rust een taboe op armoede en schulden. Het is niet makkelijk om met een laag inkomen rond te komen. Ook echtscheiding, ontslag of ziekte: het kan het begin zijn van betalingsachterstanden. Mensen met schulden zoeken vaak geen hulp of doen dit pas (te) laat. Vaak uit schaamte of trots. Met ons armoedebeleid en schuldhelpverlening willen we onze inwoners hier zoveel mogelijk in ondersteunen en werken aan een schuldenvrije toekomst.

Onze inzet is om de huidige aanpak voort te zetten en te versterken. Het beleid van de afgelopen jaren is geëvalueerd en er zijn klantonderzoeken uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat de huidige aanpak van bijvoorbeeld het Kindpakket effectief is en dat de voorzieningen en regelingen grotendeels aansluiten bij de vragen van de doelgroep. Daarnaast zetten we extra in op bijvoorbeeld preventie en vroegsignalering, kinderen en jongeren en vereenvoudiging van het aanvraagproces.

Als gevolg van de coronacrisis zal het aantal mensen met een laag inkomen en problematische schulden toenemen. Tijdens Prinsjesdag kondigde het Rijk aan daar extra geld voor uit te willen trekken. Dat geld komt in Hengelo één op één terecht bij de mensen die dat nodig hebben. De coronacrisis laat zien hoe snel dingen kunnen veranderen in een mensenleven. We vinden het belangrijk om mensen die met deze problemen te maken krijgen, zo snel mogelijk te kunnen helpen. Onze huidige aanpak, voorzieningen en regelingen bieden daar een goede basis voor.

Mariska ten Heuw
Wethouder Participatie/Werk en Inkomen e.a.

Inhoudsopgave

Samenvatting	p. 3
1. Inleiding	p. 5
2. Armoede en schulden	p. 7
2.1 Definities, oorzaken en gevolgen	
2.2 Omvang armoede en schuldenproblematiek in Hengelo	
2.3 Wet- en regelgeving	
3. Een vernieuwd beleidskader voor armoede en schulden: wat willen we bereiken?	p. 13
3.1 Achtergrond	
3.2 Doelstelling	
4. Wat gaan we daarvoor doen?	p. 15
4.1 Minimabeleid	
4.2 Kindpakket	
4.3 Schuldhulpverlening	
4.4 Preventie en vroegsignalering	
4.5 Overige inzet armoedebestrijding	
4.6 Schematische weergave	
5. Middelen, monitoring en vervolg	p. 27
5.1 Welke middelen zetten we in?	
5.2 Monitoring	
5.3 Vervolg	
Bijlage 1 Wetswijzigingen	p. 28

Samenvatting

Dit beleidskader omvat het integraal armoede- en schuldenbeleid van de gemeente Hengelo voor de jaren 2021-2024. Het kader voor het armoede- en schuldenbeleid bestaat uit de richting en ruimte die landelijke en gemeentelijke wet- en regelgeving ons biedt, het Hengelose sociaal beleid 'Met Respect' en de ambities die verwoord zijn in het coalitieprogramma. Daarnaast hebben we de uitvoering van het beleid armoede en schulden over de laatste jaren geëvalueerd en zijn er onderzoeken uitgevoerd onder onze cliënten. De raad heeft daarop input geleverd tijdens een beeldvormende politieke markt.

Deze kaders hebben we vertaald in beleidsuitgangspunten en vervolgens in acht focuspunten. Daarin geven we concreet aan hoe we het doel willen bereiken. Dat doel is:

Met een integrale en goed bereikbare, laagdrempelige dienstverlening zoveel mogelijk inwoners optimaal gebruik laten maken van onze voorzieningen, om de gevolgen van armoede te verzachten en waar mogelijk uit hun (uitzichtloze) schulden- of armoedesituatie te helpen.

De rode draad in ons beleid is het handhaven van de sterke basis die we de afgelopen jaren hebben opgebouwd, die we versterken met meer maatwerk. Omdat we geloven dat iedere hulpvraag uniek is en raakt aan alle leefgebieden van mensen.

We handhaven de middelen die beschikbaar zijn voor armoede- en minimabeleid inclusief een jaarlijkse indexatie op het niveau van de begroting 2020. Mogelijke extra middelen van het Rijk zetten we in om de verwachte volumestijgingen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Aanpassingen in ons voorzieningenpakket realiseren we eerst door herschikking van deze bestaande middelen.

De focuspunten zijn:

Preventie en vroegsignalering

We ontwikkelen een actieve aanpak 'Vroegsignalering'. Dit doen we om inwoners met het risico op problematische schulden zo vroeg mogelijk te kunnen benaderen. We zijn hiervoor al gestart met de pilot Vroeg Eropaf. Van hieruit breiden we uit, waarbij we ook onze gemeentelijke dienstverlening verkennen op mogelijkheden.

Jeugd

We bieden duurzame ondersteuning aan de kinderen in gezinnen waar armoede en/of schulden een rol spelen, om te voorkomen dat dit hen belemmert in hun ontwikkeling. Voor hen hebben we onder andere voorzieningen binnen het Kindpakket en huiswerkbegeleiding.

Jongeren met problematische schulden helpen we weer op weg om uit de schulden te komen. We onderzoeken de mogelijkheden om specifiek voor deze doelgroep schuldhelpverlening in te zetten en te coachen op zelfredzaamheid.

Volwassenen

We willen meer aandacht voor deze doelgroep en het gebruik van het Sport- en cultuurfonds. Dit gaan we doen door meer maatwerk toe te passen en meer aan te sluiten bij de behoeften. Door waar mogelijk de beschikbare budgetten te herschikken en regelingen die minder aansluiten bij de behoefte aan te passen of (deels) op te heffen, willen we de bijdrage voor sport en cultuur voor volwassenen verhogen.

Activerend beleid, gericht op werk

Met trajecten richting zorg, opleiding, maatschappelijke participatie en/of werk blijven we participatie van inwoners ondersteunen, waarbij we ook aandacht hebben voor mogelijke schuldensituaties.

Integrale, laagdrempelige dienstverlening (ook voor ZZP-ers)

We willen onze dienstverlening en de toegang waar mogelijk versimpelen, beter bereikbaar maken en verbinden waar dat kan.

We werken met het Zorgloket als toegang. We onderzoeken de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de minimaregelingen. Telefonische aanmelding voor BudgetAlert is mogelijk.

We willen de verschillende initiatieven verbinden, in die zin dat als iemand zich meldt voor het een, de andere regelingen ook worden besproken.

Laaggeletterdheid

Binnen Hengelo is er veel inzet om laaggeletterdheid aan te pakken. We breiden de dienstverlening van BudgetAlert en van Wijkkracht uit met het signaleren van laaggeletterdheid. Dan volgt doorverwijzing naar het Taalpunt in de bibliotheek, waar men verder kijkt naar welke voorziening het best past bij de behoefte die iemand heeft. Dit kan een voorziening zijn binnen een van de wijkcentra, het ROC van Twente of de bibliotheek.

Aanpak kwaliteit en kosten beschermingsbewind

Met passende maatregelen en in afstemming met de rechtbank werken we toe naar meer grip op kwaliteit van beschermingsbewind. En daarmee mogelijk ook naar een verlaging van de kosten voor bijzondere bijstand. We passen ons beleid bijzondere bijstand aan voor de kosten van het schuldenbewind. Het doel is dat de bewindvoerder het plan van aanpak meestuurt bij de aanvraag bijzondere bijstand. Dit geeft ons de gelegenheid om het traject van de cliënt te ondersteunen waar nodig. We willen er ook op sturen dat er schuldhulpverlening wordt aangevraagd. We bereiden ons voor op het Adviesrecht voor bewind dat per 1 januari 2021 een wettelijke basis kent. We voeren een pilot Bewind in eigen beheer uit.

Eenzaamheid

Ons gemeentelijk sociaal beleid is gericht op meedoen en participeren. Het voorkomen van eenzaamheid draagt bij aan een betere zelfredzaamheid, gezondheid en welbevinden. Wij herkennen het risico om sociaal geïsoleerd te raken door armoede en schulden. Daarom blijven we onverminderd inzetten op het bespreekbaar maken (doorbreken van het taboe) en zo mogelijk verminderen van eenzaamheid en van armoede of schulden.

1. Inleiding

Wij vinden het belangrijk dat alle inwoners van Hengelo mee kunnen doen in onze samenleving. In ons coalitieprogramma hebben we daarom onder meer staan dat we mensen ondersteunen om dit doel te bereiken. We richten ons daarbij vooral op inwoners die hier vanwege een (tijdelijk) laag inkomen en/of schulden moeite mee hebben.

Naast het Armoedebelidsplan wordt er sinds de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening periodiek een apart gemeentelijk beleidskader voor schuldhelpverlening vastgesteld. Zowel het Armoedebelidsplan 2016-2020 als het beleidsplan Schuldhelpverlening 2016-2020 lopen nu af. Dit betekent dat er besluitvorming is voorbereid om de kaders voor de komende vier jaar vast te stellen.

Beleid ontwikkelen in het sociaal domein is een dynamisch proces. Het is meer dan het opstellen van een beleidsdocument dat langs gebaande paden kan worden uitgevoerd. Een voorbeeld van een actuele ontwikkeling waarvan wij de gevolgen voor de komende vier jaar nu nog onvoldoende kunnen overzien is de coronacrisis. De verwachting is dat er meer inwoners door de economische gevolgen van de crisis hun inkomen zien dalen of zelfs verliezen en daardoor (op termijn) in financiële problemen komen. Dit kan betekenen dat er meer mensen een beroep moeten doen op onze regelingen en dienstverlening. Het is daarbij ook niet ondenkbaar dat er zich inwoners gaan melden, die dat nog niet eerder hebben gedaan. Dit kan betekenen dat onze doelgroep en de vraag daardoor zodanig veranderen dat we de kaders die we nu voorleggen, de komende vier jaar tussentijds moeten bijstellen.

Integrale aanpak

In de jaren voorafgaand aan de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening was schuldenbeleid een vast onderdeel van het armoedebelid. Er is dan ook een duidelijke samenhang tussen de beide beleidsterreinen. Dit zien we in zowel de doelgroep als in de uitvoering. Ook beleidsmatig kennen de terreinen diverse raakvlakken bijvoorbeeld op het gebied van preventie, signalering, voorliggende voorzieningen en financieel (leren) rondkomen. Wij hebben het uitwerken van nieuw beleid daarom integraal opgepakt. Voor u ligt nu één beleidskader voor zowel armoede als schulden. *Waar we speken over armoede, bedoelen we een voor de inwoner financieel slechte situatie als gevolg van een laag inkomen en/of (problematische) schulden.* Met dit beleidskader bieden we ondersteuning in de bestaanszekerheid van onze inwoners.

We beschrijven de financiële context en de dienstverlening die Hengelo biedt aan haar inwoners. Daarnaast wordt armoede (en het hebben van schulden) ook gezien in relatie tot sociale factoren zoals meedoen in de samenleving, gezondheid, de woonsituatie, werk en onderwijs. Daarmee plaatsen we de armoedeproblematiek in een breed maatschappelijk perspectief. Dit sluit aan bij wat iedere inwoner kan meemaken in het gewone leven. Denk hierbij aan echtscheiding, verlies van een dierbare of een (tijdelijk) minder goede gezondheid. Dit kan financiële problematiek met zich meebrengen, tijdelijk of langdurig. We zoomen nadrukkelijk in op de integrale aanpak die nodig is om mensen uit hun financieel slechte situatie te krijgen en/of te houden, of ze te ondersteunen bij het participeren in de samenleving.

In de afgelopen jaren - na de drie decentralisaties in 2015 - is er veel veranderd. Niet de wetgeving, wel de wijze waarop de overheid en maatschappelijke organisaties het vraagstuk van armoede en schulden benaderen. Die veranderde benaderingswijze maakt onderdeel uit van de algehele transformatie in het sociale domein:

- Er is meer oog voor de individuele problematiek die schuil gaat achter armoede en schulden. Bijvoorbeeld voor het feit dat mensen met problematische schulden door stress vaak niet in staat zijn tot zelfredzaamheid, dat lang als 'voorwaarde vooraf' gold bij de aanmelding voor schuldhelpverlening. Ook blijken armoede en schulden bij veel mensen tot toenemende (psychische) gezondheidsklachten te leiden.
- Er is meer oog voor de samenhang tussen verschillende maatschappelijke problemen en de oorzaken en gevolgen van armoede en schulden. Zoals de samenhang tussen laaggeletterdheid en schulden en tussen jeugdproblematiek en armoede.
- Er is meer inzicht in de maatschappelijke kosten die armoede en schulden met zich meebrengen.
- Er is meer erkenning voor het feit dat 'het systeem' - het geheel aan wetten en regels en de wijze waarop we de hulpvrager daaraan 'onderwerpen' - mede oorzaak is van schuldenproblematiek.

Totstandkoming

Dit beleidskader is tot stand gekomen door eerst de huidige beleidsplannen te evalueren. Deze evaluaties zijn input geweest voor de gesprekken die wij hebben gevoerd met onder meer uitvoerders/professionals, de Cliëntenraad Minima en Wmo Hengelo, de Adviesraad Sociaal domein en raadsleden. In deze gesprekken werden de uitkomsten uit de evaluaties deels bevestigd, maar zijn er ook interessante discussies gevoerd en dat heeft soms tot nieuwe inzichten geleid. Op 8 september jl. heeft er een beeldvormende politieke markt plaatsgevonden. De uitkomsten hiervan zijn eveneens in dit beleidskader meegenomen. Dit geldt ook voor de input die we een jaar eerder mochten ophalen in de politieke markt van 10 april 2019.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 komen de definities, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede en schulden aan de orde. Ook duiden wij de (cijfermatige) omvang van de armoede- en schuldenproblematiek in Hengelo en relevante wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 geven wij aan de hand van onze doelstelling en de uitgangspunten daarbij aan wat wij met het armoedebeleid willen bereiken. In hoofdstuk 4 beschrijven wij wat we daarvoor gaan doen. Wij geven een overzicht van het huidige beleid en de dienstverlening die we ook de komende vier jaar willen behouden. Daarnaast nemen wij u mee in de ontwikkelingen waar we de komende jaren het accent op willen leggen en/of extra op gaan inzetten. Hoofdstuk 5 gaat over de middelen die we daarvoor willen inzetten en de manier waarop we resultaten gaan monitoren.

2. Armoede en schulden

In dit hoofdstuk zetten we in het kort alle informatie die als basis dient voor dit beleidskader op een rij. Voor de leesbaarheid en goede duiding ervan, behandelen we armoede en schulden, ondanks de vele raakvlakken, op dit onderdeel apart van elkaar.

2.1 Definities, oorzaken en gevolgen

Armoede

Wat is armoede

Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben voor de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden. Dit is de definitie van armoede die het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) hanteert¹. Of iemand arm is, hangt volgens de definitie af van wat in de eigen samenleving als minimaal noodzakelijk geldt. Dit betekent dat armoede in Nederland niet te vergelijken is met armoede in landen waar bijvoorbeeld hongersnood en droogte heersen. Ook is armoede in het Nederland van nu heel wat anders dan armoede in het Nederland van net na de Tweede Wereldoorlog. De huidige maatschappij verschilt immers van die van zeventig jaar geleden. Toen waren er heel andere normen voor minimaal noodzakelijke uitgaven.

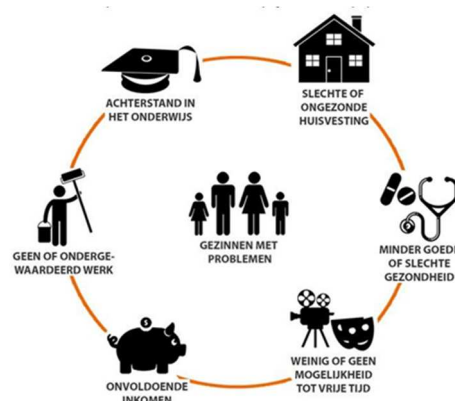
Armoede verwijst ook naar een situatie die al langere tijd voortduurt. Iemand die een keer een maand weinig inkomen heeft, valt in principe niet onder dit begrip.

Oorzaken

Armoede kent vaak meerdere oorzaken. Voorbeelden van mogelijke oorzaken zijn werkloosheid, een slechte gezondheid, laaggeletterdheid en psychische problemen. Daarnaast kunnen er verschillende ingrijpende gebeurtenissen zijn opgetreden zoals een echtscheiding of het overlijden van een partner, waardoor financiële problemen zijn ontstaan. Naast persoonlijke oorzaken wordt armoede ook sociologisch bepaald, dat wil zeggen dat de familie of wijk waarin je opgroeit van invloed kan zijn. Dit is de zogenoemde overerving van armoede.

Gevolgen

Armoede is een ingrijpend probleem. Het kent vaak meer gevolgen dan alleen het niet meer kunnen betalen van de rekeningen. Zo lopen mensen het risico om sociaal geïsoleerd te raken, doordat ze bijvoorbeeld over onvoldoende middelen beschikken om activiteiten te ondernemen. Armoede leidt daarnaast ook tot minder geluk, meer stress, stigma en schaamte, en een verminderde ervaring van controle over de eigen situatie. Armoede maakt mensen gericht op de korte termijn. Deze factoren kunnen armoede in stand houden, doordat ze het moeilijker maken om goed te functioneren en goede beslissingen (voor de langere termijn) te nemen². Dit manifesteert zich op verschillende levensdomeinen; inkomen, arbeid, wonen, onderwijs, gezondheid, vrije tijd en samenleven. De uitsluitingen binnen deze levensdomeinen staan met elkaar in verband en versterken elkaar. Zo vormt armoede een negatieve spiraal. Dit is de zogenoemde cirkel van armoede, waaruit het vaak moeilijk ontsnappen is. Om deze vicieuze cirkel te doorbreken richten we ons niet alleen op het financiële deel van armoede, maar ook op de psychologie van armoede.

¹ Armoede in kaart, SCP 2019

² Onderzoek De effecten van armoede op voelen, denken en doen versie 20 maart 2018, Arnoud Plantinga Marcel Zeelenberg Seger M. Breugelmans

Schulden

Definitie problematische schulden

We spreken van problematische schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet kan voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen³. Mensen zijn niet meer in staat om openstaande rekeningen te betalen waardoor nieuwe schulden ontstaan. Kortom, als je naar verwachting je schulden niet binnen 3 jaar kunt terugbetalen, is er sprake van problematische schulden.

Bij het bestrijden van schuldenproblematiek is het een belangrijk probleem dat mensen zich vaak te laat melden bij de schuldhulpverlening. Mensen melden zich gemiddeld pas vijf jaar na het ontstaan van de eerste betalingsachterstanden. Redenen hiervoor zijn:

- Schaamte om te bekennen dat het niet lukt om de eigen financiën te managen;
- Men denkt lang nog zelf een oplossing te kunnen vinden;
- De weg naar de hulpverlening is niet altijd bekend. Taalproblemen en een te beperkt netwerk kunnen daar een rol bij spelen.

Gevolg is dat wanneer iemand zich uiteindelijk tot de schuldhulpverlening wendt, de schuld is opgelopen tot gemiddeld ruim € 42.000 en 14 crediteuren omvat. Het is dus belangrijk om er 'eerder bij' te zijn. Vroegsignalering van schulden, zoals onze pilot Vroeg Eropaf is een instrument dat hiervoor wordt ingezet.

Oorzaken

Net als bij armoede zijn er meerdere oorzaken waardoor mensen in te schulden komen. Vaak zijn het zogeheten life-events, zoals het verlies van een dierbare, een echtscheiding of werkloos worden. Maar ook na het krijgen van een kind kan het zijn dat je in financiële problemen belandt. Daarnaast kunnen er verschillende andere oorzaken zijn van financiële problemen, zoals laaggeletterdheid, lichamelijke of verstandelijke beperkingen, psychische of verslavingsproblematiek.

Gevolgen

Mensen die met problematische schulden kampen, worden daar hard door geraakt. Ook kinderen lijden onder schulden in het gezin. Er zijn sterke overeenkomsten met armoede, want ook het hebben van schulden gaat gepaard met schaamte en sociaal isolement. Mensen kunnen er letterlijk ziek van worden. Begrip voor de positie van de schuldenaar is op zijn plaats, want het kan iedereen overkomen.

Mensen in armoede of met schulden leven vaak langdurig in schaarste. Dit leidt tot ineffectief gedrag zoals moeite met plannen en organiseren, impulsief gedrag of juist apathie, zoals het boek Schaarste uitlegt⁴. Door het opheffen van de stress, ontstaat weer ruimte in het brein om problemen aan te pakken. Dit kan onder andere door stress-sensitief werken.

Niet alleen het leed, maar ook de maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek zijn niet gering. Zo wordt het verlies aan productiviteit van werknemers met schulden op 20% geschat⁵. De kosten van een huisuitzetting van een gezin met kinderen kunnen oplopen tot € 125.000 per jaar (inclusief crisisopvang)⁶.

2.2 Omvang armoede en schuldenproblematiek in Hengelo

In deze paragraaf geven we inzicht in beschikbare cijfers over de omvang van armoede en de schuldenproblematiek in Hengelo.

Omvang armoede in Hengelo

Het armoedebelief kent verschillende inkomensgrenzen. De gehanteerde grens bepaalt de omvang van het armoedeprobleem en tevens ook de omvang van de doelgroep van de diverse regelingen.

In het huidige beleid hanteren we 120% van het wettelijk sociaal minimum (wsm) voor de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de collectieve zorgverzekering. Voor de kwijtschelding gemeentelijke belastingen en de individuele inkomensvoet hanteren we 100% wsm. Buiten de inkomensgrens voor de kwijtschelding gemeentelijke belastingen (deze is wettelijk bepaald), worden deze inkomensgrenzen door de gemeenteraad vastgesteld.

³ Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

⁴ Mullainathan en Shafir: Schaarste, 2013

⁵ Nibud: Personeel met schulden, 2017

⁶ <https://publiekewaarden.nl/?s=huisuitzettingen>

Om een indicatie te geven hebben we in tabel 2.2.1. de hoogte van het netto maandinkomen bij een inkomen tot respectievelijk 100% en 120% in euro's weergegeven.

Tabel 2.2.1 Netto maandinkomen zonder vakantiegeld per 1-7-2020

% Wsm	Leefvorm	Jonger dan pensioen-gerechtigde leeftijd	Ouder dan pensioen-gerechtigde leeftijd
Tot 100% Wsm	Alleenstaande/alleenstaande ouder	€ 1.006	€ 1.125
	Echtpaar/samenwonend	€ 1.437	€ 1.527
Tot 120% Wsm	Alleenstaande/alleenstaande ouder	€ 1.208	€ 1.351
	Echtpaar/samenwonend	€ 1.725	€ 1.832

De groep inwoners met een laag inkomen is niet eenvoudig en tot op persoonsniveau in kaart te brengen. De exacte omvang weten we dus niet.

Als indicator om te bepalen hoeveel huishoudens in Hengelo in armoede leven, maken wij gebruik van de grens van het wettelijk sociaal minimum. Het sociaal minimum is het bedrag dat mensen minimaal nodig hebben voor een waardige levensstijl. De hoogte van de bedragen wordt tweemaal per jaar door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vastgesteld. Het wettelijk sociaal minimum is enerzijds gekoppeld aan de echtpaarnorm voor een Participatiewet uitkering, anderzijds ook aan de Wet op het Minimumloon.

De minimascan van Stimulansz is gebaseerd op cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en geeft ons een beeld van de huidige omvang en samenstelling van de doelgroep van het gemeentelijk armoedebeleid. Dit overzicht gebruiken wij om inzichtelijk te hebben hoe groot de armoede in Hengelo is. De cijfers in onderstaande tabellen zijn afkomstig uit de Minimascan juli 2020. Ter vergelijking tussen haakjes de aantallen uit de Minimascan juli 2019. Deze tabel geeft de best mogelijke inschatting van het aantal huishoudens dat tot een bepaalde inkomenscategorie behoort. Tot een huishouden kunnen meerdere personen behoren.

Tabel 2.2.2 Huishoudens naar inkomen in Hengelo

Inkomen	Aantal	Aandeel in %
Tot 101% Wsm	2.795 (2.788)	7,4 (7,4)
Tot 110% Wsm	4.473 (4.452)	11,8 (11,8)
Tot 120% Wsm	5.645 (5.618)	14,9 (14,9)
Tot 130% Wsm	6.748 (6.717)	17,8 (17,8)

Op basis van de minimascan van juli 2020 moet van alle huishoudens in Hengelo 7,4% rondkomen van een inkomen tot 101%. Dit zijn 2.795 huishoudens. In totaal hebben 5.645 huishoudens (14,9%) een inkomen tot 120% Wsm.

We zagen de afgelopen jaren als gevolg van de economische ontwikkelingen een daling van het aantal inwoners met een laag inkomen. In 2015 had 16,6% van het aantal huishoudens in Hengelo een inkomen tot 120% van het Wsm. Dit percentage is in 2019 gedaald naar 14,9%. Op basis van de meest recente minimascan van juli 2020 is dit percentage nog steeds 14,9%. Dit betekent dat op basis daarvan op dit moment nog 5.645 huishoudens in Hengelo een inkomen hebben tot 120% van het Wsm.

De huidige coronacrisis en de economische gevolgen daarvan zouden voor een stijging kunnen zorgen. Zo geeft het Rijk bijvoorbeeld aan dat de impact op de werkgelegenheid het grootst is voor flexibele krachten en jongeren. Landelijk zijn er meerdere organisaties die proberen de effecten in te schatten en scenario's te ontwikkelen. Daarbij worden veel aannames gedaan en blijven het slechts voorspellingen. Feit is dat het verloop van de pandemie moeilijk is in te schatten en de snelheid van het herstel van de economie moeilijk te voorspellen. Wij houden deze ontwikkelingen als vanzelfsprekend nauwlettend in de gaten.

Tabel 2.2.3 Huishoudens met kinderen < 18 jaar naar inkomen in Hengelo

Inkomen	Aantal	Aandeel in %
Tot 101% Wsm	384 (386)	
Tot 110% Wsm	621 (625)	
Tot 120% Wsm	760 (764)	
Tot 130% Wsm	906 (911)	

In totaal zijn er 384 huishoudens met kinderen < 18 jaar met een inkomen tot 100% en 760 huishoudens met kinderen < 18 jaar tot 120% Wsm.

Tabel 2.2.4 Aantal kinderen < 18 jaar in (minima)huishoudens

Inkomen	Aantal	Aandeel in %
Tot 100% Wsm	832 (846)	
Tot 110% Wsm	1.323 (1.344)	
Tot 120% Wsm	1.605 (1.631)	
Tot 130% Wsm	1.872 (1.903)	

Van alle kinderen < 18 jaar in Hengelo groeiden er in 2016 2.200 kinderen op in een huishouden met een inkomen tot 120% Wsm. Dit aantal is in 2019 gedaald tot 1.631. Op basis van de minimascan van juli 2020, en dat blijft natuurlijk een schatting, groeien nog 1.605 kinderen in Hengelo op in armoede.

Inkomensgrens:

Op basis van de geschatte omvang van de doelgroep, houden wij als uitgangspunt voor het vernieuwde beleidskader een inkomensgrens van 120% voor de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de collectieve zorgverzekering. De uitkomsten van de evaluatie en de daarbij horende inkomenseffectmeting geven geen aanleiding de inkomensgrens te verhogen naar 130%.

Glijdende schaal:

Vanwege de armoedeval die mogelijk ontstaat bij een inkomen net boven deze grens, passen wij de glijdende schaal toe. Net als voorheen wordt bij de vaststelling van de hoogte van de bijdrage rekening gehouden met het inkomen boven de 120%. Het meerdere wordt dan in mindering gebracht op de bijdrage.

Omvang schuldenproblematiek in Hengelo

Hierboven noemden we al, dat als je naar verwachting de schulden niet binnen 3 jaar kunt terugbetalen, er sprake is van problematische schulden. De groep huishoudens met schulden is niet eenvoudig en tot op persoonsniveau in kaart te brengen. De exacte omvang weten we dus niet. Landelijke onderzoeken schatten dat 2 op de 5 huishoudens achterlopen met hun betalingen. En geschat wordt dat 1 op de 5 huishoudens te maken heeft met (problematische) schulden. Omgerekend naar Hengelo zou dit kunnen betekenen dat we te maken hebben met 7.400 huishoudens in de (problematische) schulden.

De oorzaken voor het moeilijk rond kunnen komen zijn⁷:

- Uitgaven stijgen en inkomsten blijven gelijk (40%)
- Te hoge vaste lasten (37%)
- Inkomen is gedaald (26%)
- Ziekte, hogere zorgkosten (20%)
- Nonchalance, te makkelijk geld uitgeven (10%)

De belangrijkste reden voor deze problemen is dat de uitgaven stijgen, hoge vaste lasten of hoge zorgkosten, maar het inkomen niet meestijgt.

2.3 Wet- en regelgeving

Twee belangrijke wettelijke pijlers onder het armoede- en schuldenbeleid zijn de Participatiewet en de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening. In deze paragraaf lichten we deze kort toe.

Participatiewet

De Participatiewet (2015) regelt de ondersteuning van iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking. In de Participatiewet is ook het recht op bijstand, bijzondere bijstand, individuele inkomensvoorschot en overige toeslagen geregeld. Het minimabeleid en armoedebelief zijn voor een belangrijk deel verankerd in de Participatiewet. Ten behoeve van de versterking en uitvoering van het armoedebelief wordt door het Rijk aan gemeenten een decentralisatie-uitkering verstrekt, met daaraan specifieke voorwaarden en doelen gekoppeld.

⁷ Nibud, Financiële problemen 2018

Verordeningen en beleidsregels

Op de diverse onderdelen wordt ons gemeentelijk beleid uitgewerkt in verordeningen en of beleidsregels. Verordeningen worden door de raad vastgesteld en de beleidsregels door het college. Een limitatieve opsomming van de verordeningen en beleidsregels die van toepassing zijn:

- Beleidsregels bijzondere bijstand/Schulinck
- Verordening individuele inkomenstoeslag 2020
- Verordening individuele studietoelage 2015
- Beleidsregel individuele studietoelage 2020
- Verordening maatschappelijke participatie 2019
- Re-integratieverordening 2018
- Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2020

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs, 2012) regelt de ondersteuning van mensen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg. De gemeente dient hiervoor een beleidsplan op te stellen dat 'de hoofdzaken bevat van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen'.

Voor wat betreft schuldhulpverlening is het gemeentelijk beleidskader bepalend, dit is conform wettelijke bepaling in de Wgs door de raad vastgesteld.

- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2020 "Werken aan een betere financiële toekomst"
- Beleidsregel schuldhulpverlening 2012

Brede schuldenaanpak

Het aanpakken en voorkomen van armoede en schuldenproblematiek vereist nauwe samenwerking tussen ministeries, Rijks uitvoerders en gemeenten. Om die reden is in 2018 de Brede Schuldenaanpak geïntroduceerd waar alle betrokken partijen, vanuit een gedeeld beeld en dezelfde uitgangspunten, het schuldenbeleid invullen en uitvoeren.

In de brede aanpak staan als belangrijkste doelen gedefinieerd:

- Preventie en vroegsignalering: het voorkomen van problematische schulden en het treffen van maatregelen om problematische schulden terug te dringen;
- Effectieve schuldhulpverlening: afspraken om inwoners met schulden effectiever te helpen;
- Sociale incasso: bevorderen van een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso
- Complexiteit van inkomensvoorzieningen aanpakken.

Om deze doelstellingen te bereiken, wordt er landelijk ingezet op voorlichting, stimulering en het opschalen van slimme combinaties van effectieve methodieken.

Vanaf 1 januari 2021 treedt de herziene Wgs in, die erin voorziet dat gemeenten en andere instanties persoonsgegevens van burgers met betaalachterstanden in een vroeger stadium kunnen uitwisselen en daarmee ook eerder (en beter) hulp kunnen bieden. Welke wetswijzigingen in de herziene Wgs zijn opgenomen en een toelichting hierop vindt u in bijlage 1. Wij passen hier onze pilot Vroeg Eropaf op aan.

Armoedebelidsplan 2016-2020 en beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2020

De huidige beleidskaders voor armoede en schulden zijn vastgelegd in respectievelijk het Armoedebelidsplan 2016-2020 en het beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2020. Alvorens nieuwe kaders te formuleren, hebben we beide geëvalueerd. We blikken kort terug op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen hieruit. Tijdens de politieke markt van 8 september jl. zijn deze evaluaties door de raad afgeconcludeerd met de opvatting dat we een goede basis hebben.

Samenvattend komt uit de *Evaluatie van het armoedebelid* en de *Behoeftetepeiling minima* het volgende naar voren:

De gemeente Hengelo heeft al jaren een goed armoedebelid. Dit wordt nog eens bevestigd door de uitkomsten van de evaluatie. Het gebruik en bereik van de regelingen is op basis van de cijfers over het algemeen redelijk tot goed te noemen. Met name kinderen kunnen met behulp van de maatregelen uit het Kindpakket participeren in de samenleving. Dit wordt bevestigd door de cliëntenraad, welke aangeeft hierover vanuit de doelgroep positieve berichten te ontvangen. Uit de behoeftepeiling blijkt dat de meeste miniregelingen redelijk bekend zijn.

De meest bekende regeling is de collectieve zorgverzekering: 85% van de respondenten kent deze regeling, 67% van de doelgroep maakt hiervan ook daadwerkelijk gebruik. Hengelo scoort hiermee ten opzichte van andere gemeenten hoog.

Uit diezelfde peiling blijkt dat de belangrijkste reden waarom sommige regelingen niet worden gebruikt, is dat deze regelingen niet bekend zijn of men niet weet hoe deze regelingen aan te vragen. En iets vaker dan gemiddeld komt het voor dat de regelingen wel bekend zijn, maar niet gebruikt worden, omdat respondenten deze niet nodig hebben of dat deze niet aansluiten bij wat zij wel nodig hebben. Een regeling voor grotere uitgaven, zoals voor een computer, een fiets of de aanschaf van huishoudelijke apparaten en meubels wordt gemist en een deel van de respondenten geeft aan dat het bedrag dat zij ontvangen uit de regelingen te laag is.

De aanbevelingen die we hieruit opgehaald hebben zijn dan ook:

- Verbeteren van informatievoorziening rondom het minimabeleid
- Versimpelen van de aanvraag van regelingen
- Uitbreiden van het pakket aan minimaregelingen voor volwassenen

Samenvattend komt uit de evaluatie van het *Beleidsplan schuldhulpverlening* en het *klanttevredenheidsonderzoek* de het volgende naar voren:

De gemeente Hengelo levert al jaren goede schuldhulpverlening aan haar inwoners. Dit wordt ook bevestigd door de uitkomsten van de evaluatie en het klanttevredenheidsonderzoek. We hebben één toegangspunt in de vorm van het Zorgloket. De drempel om toegelaten te worden tot BudgetAlert is laag en de omgang met de medewerkers wordt als prettig ervaren.

Door het Convenant Huurschulden met Welbions zijn er aanzienlijk minder huisuitzettingen.

BudgetAlert is gestart met Vroeg Eropaf, waardoor we op een preventieve manier mensen in een vroegtijdig stadium al helpen met hun schulden.

De aanbevelingen die we hieruit opgehaald hebben zijn dan ook:

- Het verder verlagen van de drempel voor aanmelding
- Snellere overgang van BudgetAlert naar de Stadsbank
- Meer informatie over welke organisatie wanneer helpt

We nemen de aanbevelingen ter harte. We behouden het goede en zetten op onderdelen extra in om onze regelingen en voorzieningen verder te ontwikkelen en te versterken. Daarbij kijken we kritisch naar onze gemeentelijke systemen en dienstverlening en werken we samen met maatschappelijke partners.

3. Een vernieuwd beleidskader voor armoede en schulden; wat willen we bereiken?

3.1 Achtergrond

Een van onze doelstellingen uit het Coalitieprogramma is dat wij het belangrijk vinden dat alle inwoners van Hengelo mee kunnen doen in onze samenleving.

Coalitieprogramma 2018-2022

De gemeente Hengelo heeft al jaren een adequaat niveau aan voorzieningen op het gebied van bijzondere bijstand en minimaregelingen. Voor ons is het belangrijk dat de regelingen de participatie van alle Hengeloërs blijven ondersteunen. Mensen moeten mee kunnen doen in onze samenleving. Daarbij gaat blijvend onze bijzondere aandacht uit naar kinderen. Zij moeten de ondersteuning krijgen om op eigen benen te gaan staan. De werkloosheid daalt, maar langdurige armoede wordt niet minder. Wij kunnen dat niet wegnemen, maar willen oog houden voor de kwaliteit van leven voor deze groep inwoners. Dit gaan wij doen:

1. Wij handhaven de norm van 120% sociaal minimum voor aanspraak op de ondersteuning van ons minimabeleid en willen regelingen slimmer en effectiever inzetten. Daarvoor werken we aan een meer integrale aanpak binnen het sociaal domein.
2. Het Kindpakket blijft en de middelen blijven hiervoor beschikbaar. Wel bezien we jaarlijks hoe een adequaat Kindpakket er uit ziet. Huiswerkbegeleiding aanvullend op wat het onderwijsveld hier zelf al regelt, is daarbij van groot belang. Goed onderwijs en een diploma vormen de basis voor een goede toekomst.
3. Als de pilot huiswerkbegeleiding succesvol blijkt, willen we dat een vast onderdeel maken van het Kindpakket en waar mogelijk uitbreiden.
4. Het aanvragen en toekennen van de regelingen moet met zo weinig mogelijk administratie gepaard gaan en moet waar mogelijk de klant zelf in staat stellen keuzes te maken. De mogelijkheden van eigentijdse ICT-middelen zoals blockchain, worden verder verkend en zo spoedig mogelijk ingevoerd.
5. We gaan (via lobby) in gesprek over de beheersing, dan wel meer budget voor de toenemende kosten voor beschermingsbewind.

Met ons armoedebelief willen wij alle inwoners van Hengelo die hier vanwege een (tijdelijk) laag inkomen en/of schulden moeite mee hebben ondersteunen om dit doel te bereiken.

3.2 Doelstelling

Onze doelstelling voor het beleid is:

Met een integrale en goed bereikbare, laagdrempelige dienstverlening zoveel mogelijk inwoners optimaal gebruik laten maken van onze voorzieningen, om de gevolgen van armoede te verzachten en waar mogelijk uit hun (uitzichtloze) schulden- of armoedesituatie te helpen.

Om deze doelstelling te bereiken en het effect hiervan te kunnen monitoren, is de P&C cyclus ons belangrijkste sturingsinstrument. Om hier meer inhoud aan te geven en daadwerkelijk te kunnen meten, hebben wij indicatoren geformuleerd.

Doel schuldhelpverlening

In 2024 hebben minder inwoners problematische schulden.

Effectindicator:

- % verwijzingen naar de Stadsbank gaat dalen

Prestatie-indicator

- % aantal verwijzingen naar de Stadsbank ten opzichte van het aantal aanmeldingen schuldhelpverlening bij BudgetAlert

Toelichting

Doordat we steeds meer preventief werken en inwoners met schulden eerder bereiken, verwachten we dat BudgetAlert meer mensen met lichtere schulden zelf kan oppakken. Dit heeft als resultaat dat voor minder mensen een traject bij de Stadsbank moet worden ingezet. De Stadsbank biedt de technische schuldhelpverlening voor minnelijke en wettelijke schuldsanering.

Nulmeting:

- in 2019 is 24% van het aantal aanmeldingen bij BudgetAlert verwezen naar de Stadsbank.

3.2.1 % verwijzingen naar de Stadsbank t.o.v. het aantal aanmeldingen schuldhulpverlening bij BudgetAlert

	Nulmeting	2022	2024
% verwijzingen SON	24	22	20

Doel armoedebeleid

In 2024 maken meer inwoners optimaal gebruik van ons armoedebeleid.

Effectindicatoren:

- % huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum dat gebruik maakt van gemeentelijke inkomensondersteuning en andere voorzieningen op het gebied van het armoedebeleid.
- % kinderen (18-) in een gezin met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum dat gebruik maakt van gemeentelijke inkomensvoorzieningen en andere voorzieningen van het armoedebeleid.

Prestatie-indicator

- % aantal unieke klanten uit de doelgroep dat gebruik heeft gemaakt

Toelichting

Door de informatievoorziening rondom het minimabeleid te verbeteren en de aanvraag van regelingen te versimpelen, verwachten we dat het bereik omhoog gaat. We kiezen voor een optimaal gebruik van ons armoedebeleid, waarbij we ons realiseren dat niet alle voorzieningen voor iedereen nodig en wenselijk zijn. Het bereik en gebruik onder kinderen willen we in ieder geval op het huidige niveau houden en waar mogelijk nog verder laten stijgen.

Door het pakket aan minimaregelingen voor volwassenen meer aan te passen aan de behoeften van de doelgroep, verwachten we dat het gebruik onder volwassenen zal toenemen.

Nulmeting:

- in 2019 heeft 12,5% van de volwassenen in de doelgroep gebruik gemaakt van de bijdrage voor sport en cultuur
- in 2019 heeft 87% van de kinderen in de doelgroep een kledingbon van het Kindpakket ontvangen

3.2.2 % volwassenen in de doelgroep dat gebruik maakt van de bijdrage voor sport en cultuur

	Nulmeting	2022	2024
%	12,5	20	25

3.2.3 % kinderen in de doelgroep dat een kledingbon van het Kindpakket ontvangt

	Nulmeting	2022	2024
%	87	90	90

4. Wat gaan we daarvoor doen?

Uit zowel de evaluaties als de behoeftepeiling minima, het klanttevredenheidsonderzoek schuldhelpverlening en gesprekken met de raad/politieke markt is gebleken dat we in de basis een goed armoede- en schuldenbeleid hebben. We beginnen daarom niet helemaal opnieuw, maar gaan door op de ingeslagen weg. We behouden het goede en zetten op onderdelen extra in om onze doelstelling zoals eerder geformuleerd te behalen/indicator te beïnvloeden.

Grofweg delen we ons nieuwe beleidskader in op de volgende onderdelen:

- 4.1 Minimabeleid;
- 4.2 Kindpakket;
- 4.3 Schuldhelpverlening;
- 4.4 Preventie en vroegsignalering;
- 4.5 Overige inzet armoedebestrijding.

4.1 Minimabeleid

In deze paragraaf benoemen we de huidige onderdelen van het minimabeleid, die we ook in het nieuwe beleidskader willen behouden. Deze lichten we kort toe. Daarnaast nemen we u mee in de ontwikkelingen, waarop we de komende periode meer het accent willen gaan leggen.

Bijzondere bijstand

Voor zover een inwoner met een inkomen tot 120% (daarboven passen we de glijdende schaal toe) voor dergelijke kosten geen beroep kan doen op een voorliggende voorziening en deze uitgaven evenmin uit de eigen middelen kunnen worden voldaan, wordt voor de voorziening in noodzakelijke kosten onverminderd bijzondere bijstand verstrekt. Hierbij kan worden gedacht aan bijzondere bijstand voor bijvoorbeeld inrichtingskosten/huisraad of rechtsbijstand. Met uitzondering van bijzondere bijstand voor een wasmachine, koelkast of fornuis, verstrekken wij de bijzondere bijstand in de vorm van leenbijstand waarbij de aflossing standaard 5% van het inkomen bedraagt.

De uitvoering van onder meer de bijzondere bijstand is in handen van de Uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken. Wij proberen het beleid voor de 3 deelnemende gemeenten Borne, Hengelo en Haaksbergen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Dit wordt vastgelegd in beleidsregels en opgenomen in onze kennisbank.

Individuele inkomenstoeslag

Op grond van artikel 36 van de Participatiewet kan het college op verzoek aan personen van 21 jaar of ouder, maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 hebben en geen uitzicht op inkomensverbetering, gelet op de omstandigheden van die persoon, een individuele inkomenstoeslag verlenen. Omdat in de Participatiewet is geregeld dat de raad de hoogte van de toeslag bepaalt en ook wat onder een langdurig en laag inkomen wordt verstaan, heeft de raad in 2020 de (nieuwe) Verordening individuele inkomenstoeslag vastgesteld. Deze wordt ongewijzigd voortgezet. Dit houdt in dat inwoners die 3 jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau ontvangen, eenmaal per 12 maanden aanspraak kunnen maken op een toeslag van respectievelijk € 351 voor een alleenstaande, € 448 voor een alleenstaande ouder en € 499 voor gehuwden.

Individuele studietoeslag

De individuele studietoeslag is een toeslag voor scholieren en studenten die door een lichamelijke of psychische beperking niet in staat zijn om naast hun opleiding te werken. Met deze studietoeslag willen wij stimuleren dat jongeren van 18 jaar en ouder een opleiding (blijven) volgen. Want het afronden van een opleiding maakt de kans op een baan groter. De Verordening en beleidsregel Individuele studietoeslag blijven ongewijzigd van toepassing. De toeslag bedraagt € 300 netto per maand.

Kwijtschelding gemeentelijke heffingen

Inwoners van Hengelo krijgen van de gemeente een aanslag gemeentelijke belastingen. Inwoners met een laag inkomen kunnen ook in het nieuwe beleidskader in aanmerking blijven komen voor kwijtschelding. In dat geval hoeft men sommige belastingen niet of maar gedeeltelijk te betalen. Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende belastingen:

- rioolheffing (tot 500 m³);
- afvalstoffenheffing (voor het vaste tarief);
- onroerendezaakbelasting;

- onderhoudsrecht begraafplaatsen;
- waterschapsbelastingen.

De rijksoverheid heeft normen opgesteld om te kunnen bepalen wanneer iemand kwijtschelding kan krijgen. Wij hanteren een inkomensgrens van 100%. Dit is vastgelegd in de Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2020. In Hengelo beoordeelt het GBTwente of iemand aan die normen voldoet. Ook als het inkomen boven bijstandsniveau ligt, kan men misschien toch in aanmerking komen voor kwijtschelding. Bij de beoordeling wordt namelijk ook rekening gehouden met uitgaven voor huur en ziektekostenpremies.

Sport- en cultuurfonds

Voor inwoners van 18 jaar en ouder met een laag inkomen, tot 120% van de bijstandsnorm, niet-studerend, hebben we het Sport- en cultuurfonds. Hierin zijn tegemoetkomingen opgenomen voor sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten, vakantieactiviteiten, een gratis lidmaatschap van de bibliotheek en kortingen op voorstellingen van Schouwburg Hengelo of Metropool. Deze voorzieningen zijn vastgelegd in de Verordening Maatschappelijke Participatie 2019.

Een van de conclusies uit de evaluatie van het armoedebeleid was dat, kijkend naar het totaal aantal huishoudens dat op basis van het inkomen (tot 120% Wsm) tot de doelgroep behoort, het aantal huishoudens zonder kinderen bijna 5 keer zo hoog is als het aantal huishoudens mét kinderen. Tegelijkertijd zagen we ook dat het gebruik van de regelingen onder volwassenen in verhouding laag is. De afgelopen jaren hebben wij, mede met behulp van de extra middelen van het Rijk (Klijnsma middelen), veel inzet gepleegd op (huishoudens met) kinderen. Het aanbod en de hoogte van de bijdragen voor volwassenen is daarbij achtergebleven. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie en de aanbevelingen hieruit, willen we in dit nieuwe beleidskader meer aandacht voor en het accent leggen op deze doelgroep voor het gebruik van het Sport- en cultuurfonds.

Net als in de politieke markt van 8 september jl. door meerdere partijen werd aangegeven, willen we dit doen door meer maatwerk toe te passen en meer aan te sluiten bij de behoeften van de doelgroep.

Voorstel is de bijdrage voor sport en cultuur voor volwassenen te verhogen. Deze is al jaren hetzelfde en daardoor niet of onvoldoende meegestegen met de kosten. Tegelijkertijd is dit waarschijnlijk de voornaamste reden dat het gebruik en daardoor de participatie onder volwassenen minder hoog is dan we zouden willen. Om dit te bereiken gaan we in eerste instantie en waar mogelijk de beschikbare budgetten herschikken. Daarbij zou het ook zo kunnen zijn dat regelingen die minder aansluiten bij de behoefte worden aangepast of (deels) opgeheven of dat we toewerken naar een bijdrage met juist meer keuzevrijheid in de breedte.

Deze beleidskeuzes worden uitgewerkt in de Verordening maatschappelijke participatie. Deze wordt voor aanvang van het nieuwe subsidiejaar (1 augustus 2021) aan de raad voorgelegd.

Collectieve zorgverzekering

Ook in het nieuwe beleidskader vinden wij het belangrijk dat iedereen een goede zorgverzekering heeft. Daarom bieden wij, net als de afgelopen jaren, aan inwoners met een inkomen tot 120% samen met Menzis de collectieve zorgverzekering GarantVerzorgd aan. Een complete zorgverzekering waar de gemeente Hengelo aan meebetaalt. GarantVerzorgd is zeer uitgebreid en geeft zekerheid over extra zorg. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een ruime vergoeding voor fysiotherapie, brillen en contactlenzen en tandartskosten.

Daarnaast hebben we periodiek overleg met de zorgverzekeraar over de inhoud van de pakketten. We bespreken op welke wijze we binnen de bestaande budgetten en wettelijke kaders de collectieve zorgverzekering zo optimaal mogelijk kunnen inzetten en waarbij we afspraken maken om de eigen bijdragen terug te dringen. Zo hebben we onder meer de volledige vergoeding van de eigen bijdragen voor Wmo voorzieningen opgenomen in alle collectieve verzekeringen. Daarnaast vergoedt de zorgverzekeraar het verplicht eigen risico aan mensen die het duurste pakket afnemen. Hiervan maken vooral inwoners van Hengelo gebruik die chronisch ziek of gehandicapt zijn. Ook zien we dat een grote groep oudere inwoners hiervan gebruik maakt.

Wij bieden onze inwoners met een laag inkomen deze collectieve zorgverzekering met (collectiviteits)korting aan. Van belang om hier te melden is, dat het kabinet van plan is de collectiviteitskorting af te schaffen met ingang van 2022. Wij zullen ons hierop voorbereiden door te beoordelen wat dit betekent voor de doelgroep en of dit op een andere wijze wordt gecompenseerd.

We willen van het hoge bereik van de collectieve zorgverzekering gebruik maken om ook de andere regelingen voor mensen met een laag inkomen onder de aandacht te brengen.

Regeling gratis openbaar vervoer 65+

Een van de regelingen die interessant kan zijn voor deze doelgroep. Sinds 2006 kent de gemeente Hengelo de mogelijkheid van gratis openbaar vervoer voor inwoners van Hengelo vanaf 65 jaar.

Hiervoor is tot 2023 een budget van € 50.000 per jaar beschikbaar.

Omdat dit bedrag niet toereikend is voor alle inwoners van Hengelo vanaf 65 jaar is besloten deze regeling beschikbaar te stellen voor inwoners met een inkomen lager dan 120% van de bijstandsnorm. Hiermee kunnen 666 abonnementen uitgegeven worden.

Onze (subsidie)partners

Vanuit het armoedebelief verstrekken wij subsidies aan het Noodfonds en de Voedselbank Midden Twente. Met (de uitbreiding van) het Kindpakket zijn daar nog eens het Jeugdfonds Sport en Cultuur Borne – Hengelo, KinderResto Van Harte, de Weekendschool Toppers op Zondag in Twente en de Stichting Onderwijsbegeleiding als partners bij gekomen. In het nieuwe beleidskader zetten we dit ongewijzigd voort, waarbij we het partnerschap graag verder willen versterken.

Onderdeel van de uitwerking van het partnerschap is de bereidheid van de gemeente om bij onvoorziene omstandigheden, zoals zich nu bijvoorbeeld voordoet met betrekking tot Corona, indien nodig incidenteel aanvullende middelen beschikbaar te stellen om de doelstellingen die we met ons partnerschap beogen te kunnen waarborgen.

Vanuit preventieoogpunt is het streven om met zoveel mogelijk inwoners in contact te komen die te maken hebben met armoede en/of schulden. We proberen hierbij zoveel mogelijk vindplaatsen in te zetten, waarbij we zeker denken aan onze (subsidie)partners. We onderzoeken graag samen met hen, hoe we onze gezamenlijke doelgroep meer gebruik kunnen laten maken van onze minimaregelingen en schuldhelpverlening.

4.2 Kindpakket

Voor kinderen uit gezinnen die moeten rondkomen van een minimuminkomen is het vaak lastig om mee te doen met leeftijdsgenoten. Ouders beschikken over onvoldoende middelen om (sociale) activiteiten te bekostigen. Om die reden blijft het Kindpakket, een pakket aan maatregelen specifiek voor kinderen tot en met 17 die opgroeien in een gezin met een laag inkomen tot 120% van de bijstandsnorm of waarvan de ouders een schuldsaneringstraject doorlopen, onderdeel van ons nieuwe beleidskader.

In deze paragraaf geven wij een opsomming van alle onderdelen, zowel de individuele bijdragen als de bijdragen aan (maatschappelijke) organisaties, van het huidige Kindpakket. Deze zijn vastgelegd in de Verordening maatschappelijke participatie 2019 en deze regelingen zetten we voort in ons vernieuwde beleid.

Individuele bijdragen

Onderstaande bijdragen worden op aanvraag en voor zover mogelijk in natura verstrekt:

- bijdrage voor schoolkosten;
- bijdrage voor sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten;
- zwemlessen;
- fiets;
- kledingbon;
- identiteitskaart;
- pc/laptop;
- abonnement speel-o-theek.

Bijdragen maatschappelijke organisaties

Naast de bijdragen die individueel en op aanvraag worden toegekend, verstrekken wij vanuit het Kindpakket bijdragen aan de onderstaande (maatschappelijke) organisaties die kinderen (in natura) ondersteunen:

- Jeugdfonds Sport en Cultuur Borne – Hengelo
- Voedselbank Midden Twente
- KinderResto Van Harte
- Weekendschool Toppers op Zondag in Twente
- Stichting Onderwijsbegeleiding voor huiswerkbegeleiding

Daarnaast verstrekken wij vanuit het Kindpakket fruit op alle basisscholen in Hengelo die geen gebruik kunnen maken van het EU-Schoolfruit.

Alliantie Kinderarmoede

Gemeente Hengelo neemt deel aan de Alliantie Kinderarmoede. Een landelijke alliantie opgericht door Alles is Gezondheid, Missing Chapter Foundation en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid.

Samen met verschillende (publieke en private) partners willen zij armoede onder kinderen uitbannen door organisaties uit alle hoeken van de samenleving bij elkaar te brengen om samen (nieuwe) creatieve en slimme oplossingen te bedenken voor de aanpak van kinderarmoede.

We stellen ons als doel om de schade voor kinderen in armoedesituaties zoveel mogelijk te beperken. Een uitwerking hiervan kan zijn dat de handreiking Armoede op school wordt toegepast op de scholen in Hengelo. Het herkennen, signaleren en kunnen bespreken van de gevolgen van armoede is daarbij uitgangspunt.

4.3 Schuldhulpverlening

In deze paragraaf benoemen we de huidige voorzieningen op het gebied van schuldhulpverlening, die we ook in het nieuwe beleidskader willen behouden. Deze lichten we kort toe. Daarnaast nemen we u mee in de ontwikkelingen, waarop we de komende periode meer het accent willen gaan leggen. Tezamen vormen zij de basis voor ons beleidskader schuldhulpverlening voor de komende vier jaar.

BudgetAlert integrale SHV

Met BudgetAlert bieden we een laagdrempelige voorziening aan waar mensen kosteloos terecht kunnen met hun financiële vragen en geldzorgen. BudgetAlert is in Hengelo dé toegang tot schuldhulpverlening. Alle inwoners vanaf 18 jaar kunnen hier gebruik van maken (iedere inwoner die als ingezetene in de basisregistratie personen is ingeschreven). Het doel is om mensen schuldenvrij te krijgen of te streven naar beheersbare schulden. De intake en adviesfunctie wordt ingezet om samen met de aanvrager te zoeken naar de beste oplossing om uit de schulden te komen. Hiervoor kan eigen gemeentelijke dienstverlening ingezet worden, maar ook de Stadsbank. Er wordt altijd maatwerk verleend. We kijken naar wat de klant nodig heeft en hoe we de schulden kunnen oplossen. Het doel is belangrijker dan de procedure daar naartoe.

Waar mogelijk wordt gewerkt met een warme overdracht. De integrale aanpak om vanuit één ondersteuningsplan, één huishouden en met één regisseur te opereren heeft zich de afgelopen jaren verder ontwikkeld en deze zetten we voort. Regisseurs Wmo of Jeugd en klantmanagers Participatiewet schakelen bij financiële problematiek altijd BudgetAlert in. Andersom kijkt BudgetAlert niet alleen naar de schulden, maar ook naar de onderliggende problematiek. Deze wisselwerking in de samenwerking is voor alle partijen van belang, aangezien we zien dat mensen pas echt zorg en hulpverlening aanvaarden als de financiële situatie enigszins stabiel is.

We werken binnen de wettelijk gestelde termijnen:

- Binnen vier weken vindt een eerste gesprek plaats waarin de hulpvraag wordt vastgesteld
- Is er sprake van een dreigende situatie, dan vindt binnen drie werkdagen dit gesprek plaats

In de praktijk volgt na de aanmelding bij het Zorgloket binnen drie werkdagen de intake. De intake wordt afgesloten met een beschikking. De wettelijke termijnen worden daarmee ruimschoots gehaald. Vanaf 2021 is er vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) een verordeningplicht om inzicht te geven in de beslistermijn die geldt bij schuldhulpverlening. Hiertoe wordt met ingang van 1 januari 2021 de Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Hengelo van kracht.

Met de wijzigingen in de Wgs geldt vanaf 1 januari 2021 tevens de verplichting om een toelatingsbeschikking te sturen met een plan van aanpak. Hierbij willen we tevens informatie verstrekken over welke organisatie wanneer helpt en inzicht geven in de termijnen van de trajecten.

Er is speciale aandacht voor gezinnen met inwonende minderjarige kinderen. Indien dat nodig is, worden ze met voorrang behandeld.

We stimuleren gezond financieel gedrag en de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van onze inwoners zodat financiële problemen geen belemmering vormen om te participeren. Bij gezond financieel gedrag gaat het om het in balans brengen van inkomsten en uitgaven, het optimaal gebruik maken van voorzieningen en sparen om onvoorziene uitgaven op te kunnen vangen. Hierdoor voorkomen we achterstanden en onnodige maatschappelijke kosten als gevolg van schulden.

ROZ Schuldhulpverlening voor ondernemers

ROZ biedt al 10 jaar schuldhulpverlening voor ondernemers, in opdracht van bijna alle gemeenten in Twente en de Achterhoek. Het team schuldhulpverlening adviseert en begeleidt ondernemers bij het afwikkelen van schulden.

De nauwe samenwerking met de andere disciplines (bedrijfsadvies/Bbz en startersadvies) binnen ROZ is van toegevoegde waarde om een ondernemer zo snel en goed mogelijk te kunnen helpen. De schuldhulp is er in eerste instantie op gericht om in potentie goede bedrijven in de lucht te houden. Als dat niet meer mogelijk is, ondersteunt ROZ ook bij het op een goede manier beëindigen van het bedrijf.

Bij de schuldhulp besteedt ROZ niet alleen aandacht aan de schuldenproblematiek, maar ook aan andere (in het gezin) belemmerende factoren om zelfstandig goed te kunnen (blijven) functioneren. Hiervoor werkt het ROZ integraal samen met de andere afdelingen binnen de sector Sociaal. Onderdeel van deze samenwerking is waar nodig ook de warme overdracht naar BudgetAlert of Werk en Inkomen.

Ondernemers met financiële problemen melden zich vaak (te) laat. Daarom is en blijft ROZ actief op het gebied van vroegsignalering. Onder meer door het doorlopend verzorgen van voorlichtingen over de dienstverlening bij onder andere banken, accountants- en administratiekantoren, gemeenten en maatschappelijk betrokken organisaties, het verkondigen van deze dienstverlening via sociale media, regionale/lokale media en het aanbieden van een gratis juridisch spreekuur voor ondernemers. Zo is er onlangs een pilot gestart met GBT en weten diverse deurwaarderskantoren en de Belastingdienst door te verwijzen naar ROZ. Ook is er een pilot om budgetbeheer voor ondernemers mogelijk te maken. Dit is uniek in Nederland.

ROZ is lid van de branchevereniging schuldhulpverlening (NVVK) en is initiatiefnemer van de landelijke community voor schuldhulpverlening aan ondernemers binnen de NVVK. Voor ROZ is een grote rol weggelegd als adviesorgaan van het NVVK in contacten met de verschillende ministeries. Landelijk neemt de aandacht voor schuldhulp voor ondernemers verder toe. ROZ is betrokken bij een stimuleringsprogramma in samenwerking met het landelijke programma 'Schouders eronder' om gemeenten te faciliteren bij het organiseren van schuldhulp voor ondernemers.

De stabilisatiefase kan afhankelijk van de mate van zelfredzaamheid van de klant geregeld worden in de vorm van:

- Inhouding/doorbetaling vanuit de Participatiewet uitkering
- Budgetbeheer bij de Stadsbank
- Beschermingsbewind.

Beschermingsbewind

Inwoners die, tijdelijk of blijvend, niet in staat zijn om voor hun financiële belangen te zorgen kunnen onder beschermingsbewind worden gesteld. Beschermingsbewind wordt opgelegd door de rechter en kan ook alleen door de rechter opgeheven worden. Als iemand te weinig draagkracht heeft om de bewindvoerder te kunnen betalen, verleent de gemeente bijzondere bijstand. Bewindvoering wordt uitgevoerd door marktpartijen maar ook door de Stadsbank. Bewindvoering is een zware en dure voorziening en niet voor iedereen noodzakelijk. De gemeentelijke schuldhulpverlening kan ook passend zijn.

We zien al jaren een stijging in het aantal mensen met beschermingsbewind en daarmee een stijging in de uitgaven bijzondere bijstand. Ook zijn er zorgen over de kwaliteit van de bewindvoering. De rechter controleert de bewindvoerder, de gemeente heeft hierin geen of nauwelijks bevoegdheden. Om toch invloed uit te kunnen oefenen en grip te krijgen op de kosten en kwaliteit van beschermingsbewind, hebben we drie actiepunten benoemd ter verbetering.

1. Mogelijkheden verkennen om met brancheorganisaties/bewindvoerders tot een convenant te komen.
2. Aanscherpen van bijzondere bijstand voor kosten curatele, onderbewindstelling en mentorschap. We werken dit verder uit in afstemming met de rechtbank en andere gemeenten. Het doel is dat de bewindvoerder het plan van aanpak mee moet sturen bij de aanvraag bijzondere bijstand. Dit geeft ons de gelegenheid om het traject van de cliënt te ondersteunen waar nodig. We willen er ook op sturen dat er schuldhulpverlening wordt aangevraagd.
3. Pilot Bewind in eigen beheer. De pilot wordt in 2021 opgepakt. Voor de financiering hiervan is de verbinding gelegd met het innovatiebudget.

Met ingang van 2021 krijgen we als gemeente adviesrecht bij bewindvoering. Het betreft adviesrecht bij schuldbewind. Wij zullen de rechtbank informeren dat we gebruik van dit adviesrecht wensen te maken vanaf 1 januari 2021. In afstemming met de rechtbank werken we dit verder uit. Met dit adviesrecht verwachten we meer grip te krijgen op de kwaliteit en de kosten van (schulden)bewind.

[Minnelijk traject schuldregelen Stadsbank](#)

De Stadsbank spant zich in om ten behoeve van onze inwoner met schulden met alle schuldeisers tot een regeling van zijn problematische schulden te komen. Hierbij wordt rekening gehouden met de belangen van de schuldeisers. Minnelijk schuldregelen is mogelijk via een saneringskrediet, herfinanciering of sociale lening.

[Wsnp aanvraag via Stadsbank](#)

Als de minnelijke regeling niet is geslaagd, dan kan de Stadsbank een verzoekschrift indienen voor de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). De Wsnp is toegankelijk voor mensen (natuurlijk persoon) met een woonplaats in Nederland. De Wsnp is ook mogelijk voor mensen die geen Nederlandse staatsburger zijn en een verblijfsvergunning hebben.

4.4 Preventie en vroegsignalering

We willen eerder en beter risico's op schulden of armoede bij inwoners in beeld krijgen. Daarom willen we meer nog dan nu inzetten op preventie. Door in een vroeg stadium in contact te komen met inwoners met een laag inkomen en/of schulden kunnen problemen beheersbaar blijven en soms tijdig verholpen worden. Inwoners moeten weten waar ze kunnen aankloppen voor ondersteuning en wat de gemeente voor hen kan doen. We kunnen als gemeente meer naar de inwoners toe gaan en actief informeren. Daarnaast is het van belang dat professionals en vrijwilligers elkaars ondersteuningsaanbod kennen. Het signaleren van armoede en schulden is belangrijk, maar zeker ook het goed doorverwijzen.

We hebben de notitie "Een nieuw focus op preventie in het sociaal domein Hengelo" vastgesteld. Een uitwerking van deze preventievisie vanuit het thema armoede zullen we nader onderzoeken.

In deze paragraaf benoemen we alle voorzieningen die we reeds hebben op het gebied van preventie en die we ook in het nieuwe beleidskader willen behouden. Deze lichten we kort toe. Daarnaast nemen we u mee in de ontwikkelingen, waarop we de komende periode meer het accent willen gaan leggen.

[Informatiebijeenkomsten](#)

Wij organiseren tweemaal per jaar een informatiebijeenkomst voor alle belangstellenden werkzaam in het maatschappelijk middenveld, waarin wij hen op de hoogte brengen van de actuele stand van zaken van de diverse gemeentelijke en landelijke regelingen. Daarnaast informeren wij op verzoek ook in kleine groepen professionals en vrijwilligers. Zij zijn onze ogen en oren in de stad en komen mogelijk met nog meer inwoners in contact dan die wij zelf al kennen.

[Website](#)

De website van de gemeente is onlangs vernieuwd. Door een geavanceerde zoekfunctie wordt informatie sneller en gemakkelijker gevonden. Daarnaast is deze helemaal op het taalniveau B1 geschreven. Hier kunnen inwoners terecht voor informatie over alle regelingen voor een laag inkomen en schuldhulpverlening. Naast de gemeentelijke regelingen is hier ook informatie en bijhorende links te vinden naar onder meer Bereken uw recht, Nibud en de Belastingdienst (toeslagen). Daarnaast is er de portal MijnHengelo. Onderdeel hiervan is MijnWerkenInkomen; een beveiligde digitale omgeving waar inwoners met een uitkering van Werk en Inkomen direct toegang hebben tot (nu nog een deel van) hun gegevens.

Wij streven er naar om MijnWerkenInkomen tevens in te zetten om onze regelingen actiever onder de aandacht te brengen. Meer brengen in plaats van halen. Op het moment dat er weer een regeling beschikbaar is, willen we onze inwoners hier actief op wijzen door bijvoorbeeld de aanvraag al digitaal klaar te zetten op basis van maatwerk.

[Foldermateriaal](#)

Voor mensen die niet of minder digitaal vaardig zijn, hebben we daarnaast ook nog steeds onze folders op papier. Hierbij kunt u denken aan de folder van BudgetAlert, de collectieve zorgverzekering Menzis en het Kindpakket en Sport- en cultuurfonds. Inwoners met een Participatiewet uitkering informeren wij maandelijks middels de nieuwsbrief Alinea. Voor

intermediairs en professionals verschijnt jaarlijks de Regelingen op een rij. Hierop is in een oogopslag te zien welke landelijke en gemeentelijke regelingen er zijn.

Ondersteuning

Voor wie deze informatie moeilijk te begrijpen of formulieren lastig in te vullen zijn hebben we onder meer de Brievenhulp, Zorgloket/Publieksplein, Administratie thuis en BudgetAlert.

Preventiekalender

Intern maken we gebruik van de preventiekalender. Hierin houden we bij welke regelingen op welke data moeten worden gecommuniceerd.

Armoedesignaleringskaart

De gemeente heeft samen met Wijkkracht een Armoedesignaleringskaart opgesteld. Dit is een van de producten die zijn voortgekomen uit het project Gezonde Toekomst Dichterbij. Via de Wijkkracht academie wordt er scholing aangeboden om armoede te signaleren. De Armoedesignaleringskaart wordt hierbij ingezet.

Convenant huurschulden

Om dreigende huisuitzetting te voorkomen hebben we met Welbions en de Stadsbank Oost Nederland het Convenant huurschulden afgesloten. Dit werkt uitstekend. Zoals uit de evaluatie van ons beleid 2016-2020 blijkt, is het aantal huisuitzettingen drastisch verlaagd sinds we de werkwijze vanuit het convenant toepassen. Het convenant wordt jaarlijks geëvalueerd met partijen. Vanuit de pilot Vroeg Eropaf, zie hieronder, werken we nu ook samen met andere woningcorporaties. We gaan onderzoeken of we de werkwijze vanuit het Convenant huurschulden kunnen toepassen in de samenwerking met andere verhuurders.

Vroegsignalering van schulden/Vroeg Eropaf

Om Vroeg Eropaf in pilotvorm te kunnen uitvoeren, is in 2019 het regionale Convenant vroegsignalering van schulden in Twente ondertekend.

Vroegsignalering is het vroegtijdig in beeld brengen van mensen met betalingsproblemen om hulpverlening in een eerder stadium mogelijk te maken en erger te voorkomen. Twee elementen zijn essentieel bij vroegsignalering. Ten eerste maken we gebruik van betalingsachterstanden van vaste lasten. Denk hierbij aan huur, water, energie en zorgverzekering. Ten tweede wordt er vroegtijdig hulp geboden zonder dat de betrokkene daarvoor een verzoek heeft gedaan.

De inwoner wordt actief hulp aangeboden op het gebied van financiën. De resultaten van het huisbezoek worden neergelegd in een plan van aanpak. Het vroegsignalering traject is dan afgerond, maar het is van groot belang dat de reguliere hulpverlening aansluit en de uitvoering van het plan van aanpak ter hand neemt. Gewekte verwachtingen worden anders direct weer tenietgedaan.

De huisbezoeken worden niet altijd vooraf aangekondigd. Dit kan vragen oproepen bij onze inwoners. Daarom informeren wij alle inwoners via de pers en via onze gemeentelijke website. Ook worden inwoners geïnformeerd via Alinea en via andere nieuwsbrieven. Ook alle crediteuren informeren hun afnemers of cliënten dat hun incasso systeem is aangepast en dat ze meedraaien in de regionale pilots van vroegsignalering.

Op divers gebied wordt (vroeg)signalering van schulden als zeer waardevol gezien en wordt er ook integraal op ingezet. Zo hebben we vanuit de Brede aanpak dakloosheid geformuleerd dat we voor 1 januari 2022 beleid hebben geformuleerd op het gebied van de preventie en vroegsignalering van schulden om huisuitzettingen te voorkomen.

Met de wijzigingen in de Wgs die vanaf 1 januari 2021 van kracht zijn, zullen we onze pilot Vroeg Eropaf gewijzigd doorzetten. We bieden dan bijvoorbeeld ook actief onze dienstverlening aan bij inwoners van wie wij een eenvoudige melding van een betalingsachterstand in de vaste lasten ontvangen. Deze wetwijziging biedt ons mogelijkheden –én verplichtingen- waarbij we ons goed moeten realiseren dat dit een grote impact heeft op de privacy van onze inwoners. De uitvoering hiervan zal met de grootste zorgvuldigheid gebeuren.

Integrale, laagdrempelige en waar mogelijk digitale dienstverlening

Voor het aanvragen van een uitkering, bijzondere bijstand, toeslagen, schuldhulpverlening en andere vormen van financiële ondersteuning, kennen we als gemeente (en Rijk) vele verschillende toegangen, loketten en aanvraagprocedures.

De onoverzichtelijkheid en versnippering van de toegang tot ondersteuning en voorzieningen werpt een hoge drempel op. Mensen die hulp zoeken kunnen daardoor 'afhaken' en financiële ondersteuning mislopen die juist voor hen bestemd is.

Om die reden willen wij onze dienstverlening waar mogelijk versimpelen, beter bereikbaar maken en bundelen waar dat kan. Tijdens de politieke markt van 8 september jl. werd dit ook door meerdere partijen als aandachtspunt voor het nieuwe beleidskader meegegeven.

Bundelen van aanvragen

De bijdragen vanuit het minimabeleid worden veelal verstrekt per subsidiejaar dat loopt van 1 augustus tot 1 augustus het jaar daarop volgend. Wij stellen ons zelf als doel in het voorjaar te komen met een advies hoe we de regelingen daadwerkelijk kunnen versimpelen en beter bereikbaar maken. Hierbij kunt u denken aan het digitaliseren van de regelingen door middel van een webshop of stadspas, een inkomenstoets eens per 12 maanden (en niet meer bij iedere aanvraag minimabeleid) en/of het uitbreiden van de mogelijkheid regelingen automatisch toe te kennen/verlengen bij ongewijzigde omstandigheden (vergelijkbaar met schoolkosten en kledingbonnen voor mensen met een Pw uitkering).

Informatievoorziening verbinden

Daarnaast gaan we proberen zoveel mogelijk initiatieven te verbinden. Op het moment dat een inwoner zich meldt voor bijvoorbeeld de collectieve zorgverzekering of schuldhulpverlening, worden hierbij meteen de overige regelingen voor een laag inkomen besproken/meegenomen. Om inwoners actief te bereiken gaan we kijken naar de inzet bij wijkcentra en Wijkkracht. Ook gaan we onderzoeken wat hierin de rol kan zijn van cliëntondersteuners of ervaringsdeskundigen. Om niet alleen regelingen, maar ook krachten te bundelen denken we aan het instellen van een integraal afstemmingsoverleg/Armoedetafel.

Aanvragen van schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening wordt aangevraagd via het Zorgloket. Dit kan vanaf maart dit jaar ook telefonisch plaatsvinden. Ons doel is om ook digitaal aanmelden mogelijk te maken.

Onderwijs als vindplaats

Het onderwijs signaleert, maar het biedt ook een ingang om kinderen te bereiken. We stellen ons als doel om hier meer gebruik van te maken. Het herkennen, signaleren en kunnen bespreken van de gevolgen van armoede is een belangrijk onderdeel van onze aanpak. Wij hebben kennisgenomen van de handreiking Armoede op school en maken ons er hard voor dat deze uitgevoerd wordt op de scholen.

4.5 Overige inzet armoedebestrijding

In deze paragraaf komen een viertal onderwerpen aan de orde die niet of minder eenvoudig in te delen zijn in een van de bovenstaande onderdelen van dit beleidskader. Wellicht omdat ze van belang zijn voor het gehele armoede- en schuldenbeleid. We leiden de ontwerpen kort in, schetsen een beeld van de huidige voorzieningen en maatregelen en nemen u ten slotte mee in de ontwikkelingen, waarop we in de komende periode meer het accent willen gaan leggen.

Re-integratie en participatie

Een betaalde baan biedt perspectief op het oplossen en verminderen van schulden en armoede. Het doel van de Participatiewet is iedereen naar werk te begeleiden, al dan niet met ondersteuning. In de praktijk blijkt dat dit doel niet voor iedereen haalbaar en realistisch is. Desondanks is de dagelijkse inzet van Werk en Inkomen erop gericht dit doel te behalen. Een wezenlijk deel van de uitkeringsgerechtigden heeft een substantiële afstand tot de arbeidsmarkt. In veel gevallen geldt dat een ontwikkeltraject nodig is om iemand richting betaald werk te kunnen begeleiden. Om de afstand te kunnen bepalen maken wij gebruik van de indeling op de participatieladder. Afhankelijk van de trede-indeling, de ladder kent zes treden, wordt bepaald wat het doel is en welke inzet van instrumenten nodig is. In de instrumentenkoffer zitten onder meer: werkcoaches, arbeidsmarktcoaches, adviseurs werkgeversdienstverlening, arbeidsdeskundigen, jobcoaches, loonkostensubsidie, werkstage en re-integratiebedrijven. De inzet is er op gericht mensen met een uitkering een trede/tredes hoger op de participatieladder te krijgen en daarmee de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Jeugd

We bieden duurzame ondersteuning aan de kinderen in gezinnen waar armoede en/of schulden een rol spelen, om te voorkomen dat dit hen belemmert in hun ontwikkeling. Voor hen hebben we onder andere voorzieningen binnen het Kindpakket en huiswerkbegeleiding.

Kennis over de eigen financiële huishouding is vast onderdeel geworden in trajecten voor jongeren, zoals Perspectiefjaar en Toekomstplan. Deze integrale aanpak willen we blijvend doortrekken naar toekomstige programma's, zoals bij inburgering en maatschappelijke opvang. Jongeren met problematische schulden helpen we weer op weg om uit de schulden te komen. We onderzoeken de mogelijkheden om specifiek voor deze doelgroep schuldhulpverlening in te zetten en te coachen op zelfredzaamheid.

Participatie

Voor sommige mensen is regulier werk ook op de lange termijn geen optie. Het gaat hier om mensen met een uitkering die ingedeeld zijn op trede 1 en 2 van de participatieladder. Er is dan sprake van een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente stimuleert deze mensen wel om maatschappelijk te participeren, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk. Doel is deze mensen mee te laten doen aan allerlei maatschappelijke activiteiten en mogelijk groei op de participatieladder. Om dit te bereiken maakt de gemeente gebruik van de participatiecoaches.

Eenzaamheid

Eenzaamheid wordt vaak omschreven als 'je niet verbonden voelen'. Je mist een hechte, emotionele band met anderen of je hebt minder contact met andere mensen dan je wenst. Het percentage eenzame mensen is over het algemeen hoger bij mensen op leeftijd. Eenzaamheid begint vaak bij het stoppen met werken, het wegvallen van een geliefde of het niet zo gemakkelijk meer naar buiten kunnen. Eenzaamheid komt echter ook voor bij volwassenen, bij de zogenaamde 'werkende generatie'. En ook onder jongeren is eenzaamheid een steeds groter probleem aan het worden.

Duidelijk zal zijn dat armoede (en schulden) een belangrijke oorzaak is voor het niet of veel minder kunnen meedoen. Enerzijds omdat er daadwerkelijk geen geld is om ergens bij aan te sluiten en "erbij te horen" anderzijds omdat er sprake is van schaamte en men dus een smoes bedenkt waarom men liever thuisblijft. Of waarom de kinderen niet naar een verjaardagsfeestje kunnen of er zelf een kunnen geven. Als men woont in een straat of buurt met stigma van armoede en achterstand, is men niet bezig met de toekomst, maar met het overleven per dag.

Ons gemeentelijk sociaal beleid is gericht op meedoen en participeren. Het voorkomen van eenzaamheid draagt bij aan een betere zelfredzaamheid en gezondheid en welbevinden. De problematiek rond eenzaamheid is dus sterk verweven met het gemeentelijk beleid op meerdere terreinen als welzijn, zorg, jeugd, inkomen, werk, cultuur en sport. In dit beleidskader (h)erkennen we het risico op eenzaamheid vanwege armoede of schulden.

Tijdens de politieke markt van 8 september jl. werd ook expliciet aandacht gevraagd voor dit thema. We blijven dan ook onverminderd inzetten op de hoofdlijn van de gemeentelijke aanpak in het bespreekbaar maken (doorbreken van het taboe) en zo mogelijk verminderen van eenzaamheid. Ons beleid richt zich op meer bewustwording, verbeteren van de signalering en het creëren van samenwerking (netwerken).

Laaggeletterdheid en intergenerationele armoede

Laaggeletterdheid: het niet voldoende beheersen van de basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden) is vaak een van de onderliggende oorzaken dat mensen financieel in de problemen komen.

Landelijk gezien is 1 op de 9 inwoners laaggeletterd. Alleen in Hengelo gaat het al om zo'n 5400 mensen tussen de 16 en 65 jaar. Dat willen we graag veranderen. Ook de ouders van mensen die niet goed kunnen lezen en schrijven zijn vaak laaggeletterd. En de volgende generatie dreigt dat ook weer te worden, omdat ouders niet bij machte zijn hun kinderen voldoende te ondersteunen in hun ontwikkelings- en leerproces. Omdat laaggeletterdheid daarmee een van de belangrijkste oorzaken van intergenerationele armoede is, is de aanpak daarvan een van de onderwerpen waaraan we aandacht besteden in ons nieuwe beleidskader. Bij ons heeft een (afstudeer)onderzoek plaatsgevonden⁸, waar goede adviezen en tips uit komen die we graag oppakken. We denken dan vooral aan bewustwording en training van de medewerkers van BudgetAlert, samen met de medewerkers van Wijkkracht.

⁸Het signaleren van laaggeletterdheid in de schuldhulpverlening: Een onderzoek naar de belemmerende en bevorderende factoren bij het signaleren van laaggeletterdheid door de professionals van BudgetAlert in Hengelo, H. van de Geest, 2020

Om dit probleem van laaggeletterdheid bij de basis aan te pakken zijn er in Hengelo al verschillende initiatieven.

- taalmeter: iedereen die in Hengelo een Participatiewet uitkering aanvraagt, maakt gedurende het intakeproces de taalmeter in de bibliotheek. Bij een mogelijke indicatie laaggeletterd, volgt er ter plekke een gesprek met een gekwalificeerde docent om oorzaak en mogelijke oplossingen te bespreken;
- met Taal in de Wijk hebben we een uitgebreid en laagdrempelig aanbod voor taallessen in verschillende wijkcentra;
- daarnaast kunnen cursisten bij het ROC terecht voor meer formeel onderwijs;
- in de vernieuwde bibliotheek is een Ontwikkelplein ingericht, waar iedereen terecht kan met vragen voor ondersteuning en cursussen op maat;
- in de bibliotheek en wijkcentra worden verschillende activiteiten georganiseerd om mensen te ondersteunen. Zo kennen we in Hengelo het Taalcafé, Zing Nederlands met me, de Voorleesexpres voor kinderen in de basisschoolleeftijd en diverse computercursussen op alle niveaus en in meerdere talen.

Daarnaast heeft de gemeente Hengelo de "Direct-Duidelijk-deal" ondertekend. Hiermee onderstreept de gemeente het belang van duidelijke communicatie. Een goed voorbeeld is de nieuwe gemeentewebsite die helemaal op het taalniveau B1 is geschreven. De mening van ervaringsdeskundigen is de beste meetlat voor onze dienstverlening en die gaan we dan ook meer inzetten. Wijkkracht is op dit moment actief aan het werven voor nieuwe taalambassadeurs. Met hen gaan we stapsgewijs onze brieven en andere communicatie doorlopen of het begrijpelijk is. Onze partners zijn onze ogen en oren in de wijk, dus ook daar worden medewerkers opgeleid om laaggeletterdheid te herkennen en om goed door te verwijzen naar passend aanbod.

Energietransitie

We zijn in Nederland bezig met een energietransitie, waarbij het doel is dat het energiesysteem van de toekomst duurzaam moet zijn. In Hengelo is de wijk Nijverheid bijvoorbeeld proefwijk voor verduurzaming en aardgasvrij wonen. Rondom armoede zit veel schaamte. Betreffende inwoners spreken zich niet of nauwelijks uit. Mogelijk is energie een meer schaamtevrij onderwerp dan armoede. Wellicht is het mogelijk om via dit onderwerp in contact te komen met de doelgroep.

Om dit doel te bereiken gaan we:

- verkennen hoe problemen door fors stijgende woonlasten door de toekomstige energietransitie voorkomen kunnen worden voor mensen - huurders en woningeigenaren - met een 'smalle beurs';
- bezig met energie coaching: het geven van laagdrempelige energietips. Dit kan bijdragen aan het vergroten van bewustzijn en bereidheid. Hiermee kunnen huishoudens gestimuleerd en geholpen worden om energie te. Welbions heeft op dit moment twee energiecoaches in dienst die hieraan werken.
- starten met kleine energiemaatregelen als opstap naar grotere maatregelen. In de Nijverheid starten we met de "Led op elkaar"-actie waarmee we inspelen op het sociaal omzien naar elkaar, als ook op de verduurzaming (door één Ledlamp gratis per huishouden te verspreiden).
- bij de toekenning van bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen, aandacht hebben voor het energielabel van het gebruiksgoed.

Werkende armen

Mensen die werken maar evengoed een risico hebben op armoede. Feit is dat een aanzienlijke groep werkenden permanent tot de door ons geformuleerde doelgroep behoort, omdat ze nooit meer dan 120% Wsm zullen verdienen. Dit geldt overigens ook voor AOW-ers zonder of met een klein pensioen; er is geen reëel zicht meer op inkomensverbetering door bijvoorbeeld werk. Hetzelfde geldt vaak voor mensen met een migratieachtergrond. Al deze mensen zijn vaak niet in beeld bij de gemeente. Vooral zelfstandigen vragen niet snel om hulp en/of zien zichzelf niet als doelgroep voor de (gemeentelijke) regelingen. Uit onderzoek van de SCP is gebleken dat bij de meeste gemeenten gerichte doelstellingen of beleid voor werkende armen ontbreken. Gemeenten denken hen te bereiken via de voorzieningen die voor alle burgers beschikbaar zijn, maar dat spreekt niet vanzelf.

We kunnen als gemeente meer verbinding zoeken met organisaties die werken met de doelgroep, lokale werkgevers en onderwijsinstellingen.

Om de doelgroep ondernemers te bereiken, hebben we in het afgelopen jaar een start gemaakt met het gericht aanschrijven van ondernemers die bekend zijn bij het ROZ. Daarnaast hebben collega's van het ROZ ons geadviseerd hoe we de teksten in onze informatiefolders als bijvoorbeeld

Naast het versterken van de samenwerking met het ROZ hierin, hopen we ook een aantal werkgevers bereid te vinden om hierin samen met ons op trekken. Om zodoende ook onder werkende armen in loondienst armoede en schulden bespreekbaar te maken en te voorkomen en/of beperken.

Onderstaand overzicht is een schematische weergave van alle regelingen en voorzieningen die we al hebben en willen behouden/voortzetten. Met daarbij in de laatste kolom de aanvullingen daarop die we gaan inzetten om onze doelstelling voor de komende vier jaar te behalen.

25

- Fruit op school		
Schuldhelpverlening - BudgetAlert integrale SHV - ROZ schuldhelpverlening voor ondernemers - stabilisatietrajecten - beschermingsbewind - minnelijk traject schuldregelen Stadsbank - Wsnp aanvraag via Stadsbank	Wet gemeentelijke schuldhelpverlening Beleidsplan Schuldhelpverlening Beleidsregel schuldhelpverlening	- jongeren met schulden ondersteunen - dienstverlening waar mogelijk versimpelen, beter bereikbaar maken en verbinden waar dat kan - telefonisch aanmelden bij BudgetAlert en onderzoeken digitale aanmelding - maatregelen beschermingsbewind, waaronder Adviesrecht
Preventie en vroeg-signalering - Informatiebijeenkomsten - Websites - Foldermateriaal - Ondersteuning - Preventiekalender - Armoedesignaleringskaart - Vroeg Eropaf - Lidmaatschap Startpunt geldzaken - advies bij aanvraag Bereken Uw Recht	Wet gemeentelijke schuldhelpverlening	- dienstverlening waar mogelijk versimpelen, beter bereikbaar maken en bundelen waar dat kan - inzet MijnWerkenInkomen - digitaliseren van de regelingen door middel van een webshop of stadspas, inkomenstoets eens per 12 maanden en niet meer bij iedere aanvraag minima beleid en/of het uitbreiden van de mogelijkheid regelingen automatisch toe te kennen/verlengen bij ongewijzigde omstandigheden - inzet bij wijkcentra en Wijkkracht - pilot Vroeg Eropaf
Overige inzet armoedebestrijding Re-integratie en Participatie - Mensen ondersteunen Eenzaamheid: - Voorkomen door meedoen en participeren - Bespreekbaar maken (doorbreken taboe) - Bewustwording, verbeteren signalering en creëren van samenwerking (netwerk) Laaggeletterdheid: - Taalmeter - Taal in de wijk - ROC - Ontwikkelplein bibliotheek - Taalcafé, Zing Nederlands met me, Voorleesexpres Energietransitie: - Proefwijk Nijverheid Werkende armen - Minimabeleid tot 120% - Dienstverlening ROZ	Re-integratieverordening 2018	Laaggeletterdheid: - signaleren van laaggeletterdheid - Taalambassadeurs Energietransitie: - Verkenning stijgende woonlasten door energietransitie voorkomen - Energie coaching - Aandacht voor energielabel bij verstrekken bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen Werkende armen: - Verbinding leggen met organisaties die werken met de doelgroep

5. Middelen, monitoring en vervolg

5.1 Welke middelen zetten we in?

Voor de uitvoering van dit nieuwe beleidskader zetten wij de reguliere begrotingsmiddelen in. Dit geeft het volgende financiële plaatje van de beschikbare middelen:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Minimabeleid	1.007.000	1.007.000	1.007.000	1.007.000
Bijzondere bijstand (excl. bewind)	1.278.000	1.278.000	1.278.000	1.278.000
Individuele inkomenstoelag	559.000	559.000	559.000	559.000
Collectieve zorgverzekering	1.105.000	1.105.000	1.105.000	1.105.000
Kwijtschelding	1.240.000	ntb	ntb	ntb
Bijzondere bijstand bewindvoering	1.229.000	1.229.000	1.229.000	1.229.000
Schuldhelpverlening Stadsbank	654.000	654.000	654.000	654.000
BudgetAlert (lonen)	885.000	885.000	885.000	885.000
Schuldhelpverlening algemeen	93.000	93.000	93.000	93.000

Bovenstaande bedragen zijn nog exclusief de jaarlijkse indexering.

Uitgangspunt om uitvoering te geven aan de voorgestelde focuspunten is het waar mogelijk beschikken van de bestaande budgetten en beschikbare middelen. Investerings voor extra inzet zijn afhankelijk van keuzes die de raad gaat maken in de begrotingsraad. Een eventueel verzoek voor extra budget leggen wij middels een voorstel bij de kadernota aan uw raad voor.

Naar verwachting stelt het Rijk met Prinsjesdag extra middelen beschikbaar voor armoede en schulden als gevolg van de coronacrisis. Deze zetten wij in voor de verwachte volumestijging als gevolg van de conjunctuur.

Extra middelen kinderarmoede

Specifiek voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen, ontvangen we met ingang van 2017 € 450.000 per jaar van het Rijk. Met de inzet van deze middelen hebben we het Kindpakket uitgebreid. Inmiddels zijn deze middelen structureel opgegaan in het budget minimabeleid. Het huidige Kindpakket is hiermee structureel onderdeel geworden van ons gemeentelijk beleid.

5.2 Monitoring

De P&C cyclus is het belangrijkste sturingsinstrument. In het Jaarverslag en de Jaarrekening blikt het college inhoudelijk en financieel terug op de onderdelen en de ontwikkeling daarvan. Monitoren maakt het mogelijk om tijdig bij te sturen wanneer de gewenste resultaten uitblijven of niet voldoen aan de verwachtingen.

In een aparte notitie worden de 4 Hengelose criteria (Doelgroepgericht, Effectiviteit, Professionaliteit, Efficiëntie) uitgewerkt naar een kader dat gebruikt kan worden voor de monitoring van de geformuleerde indicatoren en dat de basis kan vormen voor de sturing hierop. Daartoe worden de 4 criteria gekoppeld aan de focuspunten uit het (concept) Beleidsplan Armoede en Schulden 2021-2024. Zo kan inzichtelijk gemaakt worden welke vragen in de monitoring van de focuspunten aan de hand van de criteria in ieder geval aan de orde moeten komen.

5.3 Vervolg

De kaders in dit beleidsplan hebben we zoals gezegd vertaald in beleidsuitgangspunten en vervolgens in acht focuspunten. Niet alles staat meteen met ingang van 1 januari 2021 of kan worden uitgevoerd. Bepaalde zaken vragen uitwerking of nader onderzoek.

Mochten de omstandigheden wijzigen, zoals bijvoorbeeld naar aanleiding van de coronacrisis, dan kan het zo zijn dat de kaders tussentijds aangepast moeten worden.

Bijlage 1 Wetswijzigingen

Wetswijzigingen

Vier wetswijzigingen die vanaf 1 januari 2021 allemaal ingevoerd worden, moeten gemeenten ondersteunen in hun taken op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Het gaat om:

1. *Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wet vbvv)*

Met de wet vbvv wordt een eenduidige manier van berekenen van de beslagvrije voet door beslagleggers op periodieke vorderingen gewaarborgd. Die eenduidigheid wordt bereikt door het gebruik van gestandaardiseerde rekenregels. De gegevens die daarvoor nodig zijn, worden niet meer bij de schuldenaar uitgevraagd, maar loongegevens worden geautomatiseerd opgehaald uit de Polisadministratie van UWV en persoonsgegevens, waaruit de gezinssituatie kan worden afgeleid, uit de Basisregistratie Personen (BRP).

2. *Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag*

Het doel van het wetsvoorstel is een wettelijke grondslag creëren voor de verbeterde uitwisseling van gegevens tussen de beslagleggende partijen. Overheidsorganisaties en gerechtsdeurwaarders gaan informatie uitwisselen over beslagen en verrekeningen van mensen met schulden. De gegevensuitwisseling moet helpen om te voorkomen dat, wanneer meerdere schuldeisers beslag leggen, mensen onder het bestaansminimum terechtkomen.

3. *Wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening*

Op hoofdlijnen betekent de wijziging het volgende:

1. De wijziging geeft gemeenten een grondslag om gegevens van burgers met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uit te wisselen met woningcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars. Hiermee wordt vroegsignalering een expliciete taak van de gemeente en krijgen gemeenten mensen met schulden tijdig in beeld en kunnen zij schuldhulpverlening aanbieden.

2. Gemeenten zorgen voor breed toegankelijke schuldhulpverlening voor alle inwoners. De wijziging van de Wgs verduidelijkt dit nogmaals en versterkt de rechtspositie van iemand die om hulp vraagt. Zo staat bijvoorbeeld dat een hulpvraag zowel schriftelijk als mondeling kan worden gesteld.

3. Gemeenten worden geacht een beschikking af te geven na het eerste gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld. En ook bij afwijzing en beëindiging. Er geldt een verordeningplicht om de beslistermijn bij de aanvraag schuldhulpverlening vast te leggen.

4. In de toekenningsbeschikking wordt een plan van aanpak opgenomen. Daardoor weet iemand met schulden waar hij aan toe is.

5. Het college is bevoegd persoonsgegevens van de inwoner, die het college heeft verkregen voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Jeugdwet, de Participatiewet of de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 aan het college zijn opgedragen, ook te verwerken als dat noodzakelijk is voor de uitvoering van de Wgs.

4. *Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind*

Geeft gemeenten de mogelijkheid rechters te adviseren over de vraag of iemand met problematische schulden hulp moet krijgen van een beschermingsbewindvoerder of dat een lichtere vorm toereikend is. Verder biedt het adviesrecht de rechter de mogelijkheid om alternatieve vormen van ondersteuning af te wegen bij de beoordeling van het verzoek tot instelling van schuldenbewind. Daarnaast kan schuldenbewind alleen voor bepaalde tijd worden ingesteld.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van de Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Nota van beantwoording inspraakreacties

Concept Beleidskader Armoede en Schuldhulpverlening 2021-2024

1. Inleiding

Voor u ligt de nota van beantwoording op de ingediende inspraakreacties op het concept Beleidskader Armoede en schuldhulpverlening 2021-2024 "Het taboe doorbreken". Dit concept beleidskader heeft gedurende de periode 22 september 2020 tot 20 oktober 2020 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is gelegenheid gegeven tot het indienen van reacties. De ter inzagelegging en de inspraakperiode zijn aangekondigd in de advertentie met het gemeentenieuws en op de website van de gemeente Hengelo.

In de bovengenoemde periode zijn drie inspraakreacties binnengekomen. Alle zijn binnen de gestelde termijn ontvangen en daarmee ontvankelijk. Hieronder zijn de reacties samengevat en voorzien van een reactie van het college van B&W. Bij elke reactie is aangegeven wat het college van B&W ermee heeft gedaan of mee gaat doen. Er zijn vier categorieën reacties:

- Overgenomen: de reactie is verwerkt in het beleidsplan;
- Niet overgenomen: de reactie is niet verwerkt in het beleidsplan;
- Meenemen bij uitvoering: de reactie bevat een actie die de gemeente, na vaststelling van het beleidsplan, mee zal nemen in de uitvoering;
- Voor kennisgeving aangenomen: het college van B&W neemt kennis van de zienswijze, maar verwerkt deze niet in het beleidsplan.

2. Inspraakreacties

§ 2.1. Overzicht ingekomen inspraakreacties

Van de volgende (rechts)personen zijn reacties ontvangen:

	Indiener	Adres	Datum ontvangst
1.	Adviesraad Sociaal Domein Hengelo	Per mail info@adviesraadhengelo.nl	1 oktober 2020
2.	Voedselbank Midden Twente	Per mail info@voedselbankmidentwente.nl	7 oktober 2020
3.	Clëntenraad Minima en WMO Hengelo	Per mail info@clientenraadhengelo.nl	16 oktober 2020

§ 2.2. Zienswijzen en beantwoording

Hieronder zijn de ingekomen inspraakreacties (zienswijzen) opgenomen in de middelste kolom. De afwegingen van het college staan in de rechter kolom.

	Zienswijze	Reactie college van B&W
1.	1. De Adviesraad adviseert om in het beleid ruimte te maken (bijvoorbeeld door een deel van het budget van de maatregelen te alloceren) voor preventief beleid en daarover in gesprek te gaan met burgers en maatschappelijke partners (zoals Wijkkracht en het onderwijs). We hebben begrip voor het feit dat er nog geen uitgewerkt plan is, maar zouden de	1. We hebben "Een nieuw focus op preventie in het sociaal domein Hengelo" (november 2019) vastgesteld. Ook armoede en schulden is hierin opgenomen. In het onderliggende Beleidskader Armoede en Schulden hebben we er voor gekozen om preventie integraal op te nemen in hoofdstuk 4.4.

Nota van beantwoording inspraakreacties

Concept Beleidskader Armoede en Schuldhulpverlening 2021-2024

ambitie om tot een breed preventieplan te komen graag in het beleid zien opgenomen. 2. De adviesraad verwacht ambitie om armoede in integraliteit op te pakken met andere versterkende omstandigheden (m.n. laaggeletterdheid en schooluitval) op te nemen in het beleid. 3. M.b.t. cultuur adviseert men tot een generiek budget te komen, dat door mensen zelf naar believen kan worden ingezet. Hierbij wordt ook de koppeling met het geluksbudget genoemd. 4. De Adviesraad adviseert vereenvoudiging van de procedures. Dat zit in taal, in bereikbaarheid en in beschikbaarheid. 5. De Adviesraad adviseert in het beleid op te nemen dat gestreefd wordt de schade voor kinderen in armoedesituaties zoveel mogelijk te beperken en mee te nemen in beleidsvorming, maar ook in beleidsuitvoering. 6. De Adviesraad adviseert om in het beleid de ambitie op te nemen dat binnen het brede sociale domein en op iedere school in de gemeente Hengelo met deze handreikingen (o.a. handreiking armoede op school) wordt gewerkt en dat er actief gewerkt wordt aan de vorming een lokaal netwerk van aandacht functionarissen op de scholen die dit in hun takenpakket hebben. We wensen de gemeente hierin een regierol toe, die hiermee ook een actieve rol in het kader van de alliantie tegen kinderarmoede kan invullen. 7. De Adviesraad adviseert om in het beleid een concrete ambitie op te nemen waarmee het bereik van de maatregelen om armoede te verhelpen ook bij de groepen terecht komt die nu nog niet voldoende gevonden worden	2. We onderschrijven deze ambitie. Wij zien ook de relatie tussen armoede en bijvoorbeeld laaggeletterdheid of schooluitval. Wij nemen deze ambitie, om armoede in integraliteit op te pakken, explicieter op in het beleidskader en in onze aanpak. 3. We hebben de gemeenteraad toegezegd te zoeken naar manieren om voor volwassenen een volwaardig pakket vorm te geven. Dat sluit ook aan bij uw advies. Dit wordt onderdeel van de verdere uitwerking. 4. We herkennen dit zeker en hebben hier aandacht voor. We noemen digitalisering van het aanvraagproces – mogelijk met een pasjessysteem, we zetten taalambassadeurs in om onze brieven en beschikkingen te herschrijven. Ook onderzoeken we hoe de drempel om aan te vragen verder kan worden verlaagd. 5. Wij nemen in ons beleid expliciet op dat we schade voor kinderen in armoedesituaties zoveel mogelijk beperken. Dit wordt vervolgens omgezet in acties in de beleidsuitvoering. Als er uitwerking komt van de generatietoets, zoals de SER adviseert, dan zullen we beoordelen wat dit betekent voor ons beleid. 6. Het herkennen, signaleren en kunnen bespreken van de gevolgen van armoede is een belangrijk onderdeel van onze aanpak. Wij hebben kennisgenomen van de handreiking Armoede op school en maken ons er hard voor dat deze uitgevoerd wordt op de scholen. Dit past zeker in het kader van de Alliantie Kinderarmoede. 7. We hebben in het onderliggende beleidskader prestatie-indicatoren gesteld. Eén daarvan gaat over het bereik van onze regelingen. Wij stellen ons tot doel om een groter deel van de doelgroep te bereiken met onze regelingen. Dit sluit aan bij uw advies. De reacties 2 en 6 nemen we over. Reactie 5 nemen we deels over en deels nemen we deze mee in de uitvoering.
--	--

Nota van beantwoording inspraakreacties

Concept Beleidskader Armoede en Schuldhulpverlening 2021-2024

		We nemen reactie 3 mee in de uitvoering. De overige reacties worden voor kennisgeving aangenomen, in positieve zin, omdat ze aansluiten bij wat we in het beleidskader hebben geformuleerd.
2.	De Voedselbank vraagt zich af hoe de samenwerking eruit gaat zien als het college de Voedselbank meer gaat gebruiken als middel om meer mensen te bereiken die in aanmerking zouden kunnen komen voor ondersteuning uit één van de onderdelen uit het armoedebelaid. Ook vragen ze zich af of de toekenning van een vervolgsubsidie afhankelijk wordt gesteld van deze medewerking aan het streven in contact te komen met de doelgroep.	Het streven is – vanuit preventieoogpunt - om met zoveel mogelijk inwoners in contact te komen die te maken hebben met armoede en/of schulden. We proberen hierbij zoveel mogelijk vindplaatsen in te zetten, waar de Voedselbank er één van is. We onderzoeken graag samen met onder andere de Voedselbank, hoe we onze gezamenlijke doelgroep meer gebruik kunnen laten maken van onze minimaregelingen en schuldhulpverlening. Dit heeft geen relatie met de subsidieverlening. We verduidelijken de tekst op dit onderdeel. Deze reactie nemen we over, in die zin dat we het partnerschap en dit streven om de vindplaatsen in te zetten explicieter benoemen.
3.	De Cliëntenraad is tevreden met het Kindpakket. Wel ziet men graag dat de kleding vanuit het Jeugdfonds ook bij goedkopere winkels besteed mag worden. Men adviseert om de inkomensgrens omhoog te brengen naar 130%, omdat de afgelopen jaren de kosten van levensonderhoud disproportioneel gestegen zijn ten opzichte van de uitkeringen en lagere lonen. Voor volwassenen adviseert de Cliëntenraad om het bedrag voor sport en cultuur te verhogen naar minimaal € 250, omdat het huidige bedrag onvoldoende is om gebruik te kunnen maken van sport of cultuur. Ook stelt men voor om de vergoeding voor vakantie activiteiten te verhogen naar € 50 en € 100. Tevens verzoekt men om alternatieven voor korting op Metropool of de schouwburg.	We hebben begrip voor uw verzoek en leggen dit voor aan het bestuur van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. We hebben afgelopen jaar onderzoek gedaan naar de hoogte van de inkomensgrens en aan de hand daarvan besloten om de 120% grens niet te wijzigen. We hebben de gemeenteraad toegezegd te zoeken naar manieren om voor volwassenen een volwaardig pakket vorm te geven. Dat sluit ook aan bij uw advies. Dit wordt onderdeel van de verdere uitwerking. U noemt expliciet de verruiming en alternatieven voor Metropool en Schouwburg en vakantieactiviteiten. Dit sluit aan bij wat we in het beleidskader hebben opgenomen om te onderzoeken. De reacties worden voor kennisgeving aangenomen, in positieve zin, want de meeste sluiten aan bij wat we in het beleidskader hebben geformuleerd.

Nota van beantwoording inspraakreacties

Concept Beleidskader Armoede en Schuldhulpverlening 2021-2024

3. Conclusie

In hoofdstuk 2 zijn de zienswijzen beantwoord. Aan de hand van de zienswijzen van de Adviesraad Sociaal Domein, reacties 2, 5 (gedeeltelijk) en 6, en van de Voedselbank, hebben we het Beleidskader Armoede en Schulden op onderdelen aangepast.

De overige zienswijzen leiden niet tot aanpassing van het Beleidskader Armoede en Schulden 2021-2024.

College van Burgemeester en Wethouders

Gemeente Hengelo

Ons kenmerk: 20 065

Betreft: concept Beleidskader Armoede en schulden “Het taboe doorbreken” zaaknummer: 3123931

Hengelo, 1 oktober 2020

Geacht College,

Hierbij doe ik u ons advies omtrent het concept Beleidskader Armoede en schulden “Het taboe doorbreken” zaaknummer: 3123931 toekomen. Met interesse hebben wij kennisgenomen van het concept Beleidskader Armoede en Schulden en we zijn onder de indruk van de geboden mogelijkheden voor mensen die met armoede en schulden te maken hebben.

Op maandag 28 september 2020 bespraken we het beleidskader en de achtergronden met een afvaardiging van de adviesraad en een aantal van uw ambtenaren. Prettig ook om te merken dat zij open stonden voor suggesties en ook zelf ontwikkelmogelijkheden zagen.

Ons advies is opgebouwd uit een aantal punten die we ook maandag al bespraken.

1. Preventie

Een van de grootste gesprekspunten uit ons onderhoud was de vraag wat er aan preventie van armoede gedaan kan worden. We merken dat er vele maatregelen zijn die de armoede verhelpen, als het eenmaal zover is, maar dat het kennelijk lastiger is om in termen van universele preventie tot acties te komen. We vinden het van belang om te benadrukken dat beleid in het sociaal domein bij voorkeur over de drie

kolommen van preventie verdeeld zou moeten zijn: er zijn maatregelen nodig die de problemen oplossen (die zijn in Hengelo ruim voorhanden), er zijn interventies nodig op selectieve groepen, waarvan bekend is dat ze gemakkelijk problemen krijgen (hier komen we verderop op terug) en er is een aanpak nodig die actief beschermt tegen het ontstaan van armoede.

→ we adviseren om in het beleid ruimte te maken (bijvoorbeeld door een deel van het budget van de maatregelen te alloceren) voor preventief beleid en daarover in gesprek te gaan met burgers en maatschappelijke partners (zoals Wijkkracht en het onderwijs). We hebben begrip voor het feit dat er nog geen uitgewerkt plan is, maar zouden de ambitie om tot een breed preventieplan te komen graag in het beleid zien opgenomen.

2. Integraliteit

In veel analyses komt de prevalentie van armoede gelijk met een aantal andere problemen: laaggeletterdheid, werkloosheid, opleidingsmogelijkheden. In het beleid dat er nu ligt is die integrale aanpak nog geen duidelijke ambitie.

→ we adviseren de ambitie om armoede in integraliteit op te pakken met andere versterkende omstandigheden (mn laaggeletterdheid en schooluitval) op te nemen in het beleid.

3. Flexibiliteit en maatwerk

We sluiten ons aan bij het advies van de cliëntenraad minima over de uitbreiding van de mogelijkheden van cultuurbonnen. Maak het voor mensen mogelijk om daarin hun eigen keuzes te maken.

→ in algemeenheid is dit een advies: er zijn voor heel veel zaken heel veel mogelijkheden. Het zou helpen als er een wat generieker budget komt dat door mensen zelf, naar believen kan worden ingezet. Dat generieke budget kan individueel worden toegekend maar zou ook in de vorm van een budget beschikbaar kunnen komen waar in het sociaal domein de sociaal werkers gemakkelijker toegang toe hebben. We missen de koppeling en de inzet van het geluksbudget, waarvan we begrepen dat dat nog steeds bestaat in Hengelo.

4. Toegankelijkheid

We onderschrijven de wens om te komen tot een vereenvoudiging van de aanvraagprocedure. Juist voor mensen in armoede en schulden is die toegankelijkheid van belang. De optie van een Hengelo-pas is mooi, maar zou wellicht zelfs nog een stap verder gebracht kunnen worden: door de pas voor elke

Hengeloër geschikt te maken (met uiteraard een verschil in mogelijkheden per Hengeloër) werkt de pas minder stigmatiserend.

→ we adviseren vereenvoudiging van de procedures. Dat zit in taal, in bereikbaarheid en in beschikbaarheid. Het is belangrijk om ook de systeemproblemen die mede oorzaak zijn van het in stand blijven van armoedeproblemen actief aan te pakken.

5. Generatietoets

De adviesraad ziet jeugd als speerpunt bij het beleid in het sociaal domein. Bij maatregelen in het kader van schulden zou daarom altijd een [generatietoets](#) plaats moeten vinden. Dat kan in het maken van beleid, maar juist ook in de uitvoering. In het kader van de bijdrage aan de alliantie kinderarmoede kan bijvoorbeeld door Hengelo gekozen worden voor een uitvoeringspraktijk waarbij de schade die maatregelen voor volwassenen (kortingen op uitkeringen, beslagen) voor kinderen in de betreffende situatie hebben actief worden beperkt. Dat kan met gerichte armoedemaatregelen.

→ We adviseren in het beleid op te nemen dat gestreefd wordt de schade voor kinderen in armoedesituaties zoveel mogelijk te beperken en mee te nemen in beleidsvorming, maar ook in beleidsuitvoering.

6. Rol in de samenwerking met maatschappelijke partners

Ten aanzien van de bijdrage aan de alliantie kinderarmoede missen we in het huidige beleid een passende ambitie. Vanuit de alliantie zijn handreikingen beschikbaar voor onderwijs en binnenkort voor het sociaal domein en de jeugdgezondheidszorg. Het herkennen, signaleren en kunnen bespreken van de gevolgen van armoede is daarbij uitgangspunt.

→ We adviseren om in het beleid de ambitie op te nemen dat binnen het brede sociale domein en op iedere school in de gemeente Hengelo met deze handreikingen wordt gewerkt en dat er actief gewerkt wordt aan de vorming een lokaal netwerk van aandachtsfunctionarissen op de scholen die dit in hun takenpakket hebben. We wensen de gemeente hierin een regierol toe, die hiermee ook een actieve rol in het kader van de alliantie tegen kinderarmoede kan invullen.

7. Komt de hulp terecht waar het nodig is

We hebben zorgen over het bereik van de op zichzelf goede maatregelen. Komt de ondersteuning terecht bij de mensen die het nodig hebben. We hebben begrepen dat dit probleem erkend wordt en dat hierin al pogingen gedaan worden om ook de wat onbekendere groepen te bereiken (zzp-ers, werkende armen, mensen waarbij het inkomen plots snel daalt), maar zouden graag de ambitie hierbij willen teruglezen in het beleid.

→ we adviseren om in het beleid een concrete ambitie op te nemen waarmee het bereik van de maatregelen om armoede te verhelpen ook bij de groepen terecht komt die nu nog niet voldoende gevonden worden.

Hoewel we in de kern dus erg te spreken zijn over de wijze waarop Hengelo de maatregelen om armoede te verhelpen vormgeeft hopen we met dit advies de ambitie die we merkten in het gesprek concreter vorm te geven.

Hopend u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Bram Rikhof
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein

Mevrouw M. Ten Heuw
Wethouder gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA HENGELO

Hengelo, 7 oktober 2020

Geachte mevrouw Ten Heuw, beste Mariska,

Op 31 augustus 2020 hebben wij een bijeenkomst gehad met de drie wethouders van het werkgebied van VBMT en de heer Eijkelenkamp. Van dit gesprek hebben wij geen verslag mogen ontvangen, maar dat terzijde.

In de bijeenkomst zijn een aantal onderwerpen aan bod gekomen: een strategische samenwerking tussen gemeenten en VBMT in het kader van het (nieuw vast te stellen) gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid, het werken door sommige voedselbanken volgens het principe 'Geen pakket zonder traject', ontwikkelingen richting teruglopend voedselaanbod (met name droge kruidenierswaren) en de financiële bijdragen periode 2019 - 2021. Over het laatste onderwerp willen wij het niet hebben. Wij wachten de antwoorden op onze aanvragen af.

Alhoewel beide partijen positief zijn over de gedachte van een strategische samenwerking, is aan dit begrip (nog) geen concrete invulling gegeven. Wel is Amersfoort genoemd als voorbeeld van een samenwerking tussen voedselbank en gemeente. Ten aanzien van de inventarisatie van voedselbanken die het principe 'Geen pakket zonder traject' hanteren, hebben wij bij onze koepelorganisatie VBN geïnformeerd over de beschikbaarheid van een landelijk overzicht. Dit is niet het geval.

Naar aanleiding van het Lidl initiatief om voedselverspilling tegen te gaan en de efficiency slag onder producenten, hebben wij gesproken over de mogelijkheid van een gemeentelijke noodfonds voor de aankoop van voedsel.

Ondanks de toezegging, hebben wij geen uitnodiging voor de politieke markt ontvangen. Wel hebben wij het concept Beleidsplan Armoede en Schulden 2021 - 2024 gekregen. Hierop hebben wij de volgende aanmerking.

VBMT ontvangt een bijdrage vanuit het Kindpakket. Dit pakket vormt één van de bouwstenen van het gemeentelijk armoedebeleid. De relatie tussen subsidieverstrekker en -ontvanger wordt subsidiepartnerschap genoemd. Dit partnerschap wilt u voortzetten én versterken door bijvoorbeeld meer gebruik te maken van de voedselbank als middel om meer mensen te bereiken die in aanmerking zouden kunnen komen voor ondersteuning uit één van de onderdelen uit het armoedebeleid. Wij weten niet hoe dit in de praktijk eruit gaat zien. Wordt de toekenning van een vervolgsubsidie afhankelijk gesteld van onze medewerking aan uw streven in contact te komen met uw doelgroep? Als u dit ziet als 'strategische samenwerking', dan vragen wij ons af wat de reden is dat u dit in augustus niet voren heeft gebracht. U zult begrijpen dat wij ons overrompeld voelen.

Graag horen wij van u.

Met vriendelijke groet

Bestuur Voedselbank Midden Twente

Cc : M. Kottevan
P. Zwanenberg
M. Eijkelenkamp

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Naar aanleiding van de evaluatie schuldhulpverlening en de evaluatie armoedebeloid hebben wij een advies uitgebracht. Aanvullend op dit advies willen wij de volgende punten nogmaals onder uw aandacht brengen.

Bij het opstellen van de beleidsnota was één van de uitgangspunten zorgen dat minima kunnen participeren in de samenleving, met bijzonder aandacht voor de kinderen. Dat is wat ons betreft zeker gelukt. Wij horen van onze doelgroep vooral positieve berichten. Het invoeren van het kindpakket voor kinderen geeft ouders financiële ruimte en wordt zeer gewaardeerd.

Regelingen voor kinderen

Er wordt dankbaar gebruik gemaakt van het Jeugdfonds sport & cultuur. Onze achterban vindt het echter wel vervelend dat de bon voor sportkleding alleen kan worden gebruikt bij Intersport. Zij willen ook graag de mogelijkheid hebben de aanschaf van sportkleding bij Bristol en Scapino te kunnen doen. Daar is het namelijk goedkoper.

Regelingen voor volwassenen

De bestaande regelingen voor volwassen zijn in de tijd achtergebleven en maken participeren maar zeer beperkt mogelijk. Ons inziens belemmert het gebrek aan regelingen en te lage vergoedingen actieve deelname aan de maatschappij. De vergoeding voor sport en cultuur is dusdanig laag dat er weinig gebruik van wordt gemaakt. Gezien de gemiddelde kosten van een sport of activiteit is dat niet meer op te brengen. Er is dus onvoldoende financiële ruimte om het verschil tussen de kosten en de bijdrage zelf te kunnen betalen. Wij adviseren dan ook om deze bijdrage te verhogen naar minimaal € 250,-.

Vanuit onze achterban wordt vaak gevraagd waarom onderstaande regelingen niet (voor volwassenen) beschikbaar zijn:

- Kledingbon;
- Gratis identiteitskaart of korting bij de aanschaf;
- Vergoeding voor een fiets;
- Korting voor het openbaar vervoer;
- Hogere vergoeding voor vakantie activiteiten;
- Kortingpas (of iets dergelijks) voor aanschaf voor gezonde levensmiddelen en persoonlijke verzorging;
- (Gedeeltelijke-) Vrijstelling van Diftar.

Verruiming activiteiten volwassenen

Er wordt vaak gevraagd naar alternatieven voor de kortingsactie voor schouwburg Hengelo en voor Metropool. Zelfs met een korting van 50% zijn de kaarten duur en is de aanschaf voor velen geen optie. Is het niet mogelijk mensen de gelegenheid te geven een keer een avond uit eten gaan of een bezoek te brengen aan de bioscoop? Een verruiming van de mogelijkheden zou worden gewaardeerd.

Ook voor de vakantieactiviteiten is de bijdrage voor volwassenen te laag. Het is wenselijk voor volwassenen de bijdrage te verhogen naar € 50,- (eendaagse activiteit en voor € 100,- (meerdaagse activiteit).

Tot slot

De afgelopen jaren zijn de kosten van levensonderhoud disproportioneel gestegen ten opzichte van de uitkeringen en lagere lonen. Daarom pleiten wij voor alle regelingen (inclusief de collectieve zorgverzekering) de inkomensgrens te verhogen naar 130% van het sociaal minimum.

Rechtbank Overijssel - Zwolle
T.a.v. de heer H.J.H. van Meegen, president
Postbus 10067
8000GB Zwolle

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Adviesrecht Bewind	3138538		

Geachte heer Van Meegen,

Met ingang van 1 januari 2021 heeft onze wetgever het mogelijk gemaakt dat gemeenten de rechter adviseren inzake beschermingsbewind bij schulden.

Met deze brief maken wij kenbaar dat wij als Gemeente Hengelo graag gebruik maken van dit adviesrecht. Indien er hiervoor nadere formaliteiten moeten worden afgehandeld, dan vernemen wij dit graag van u.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,
de griffier, de voorzitter,

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074